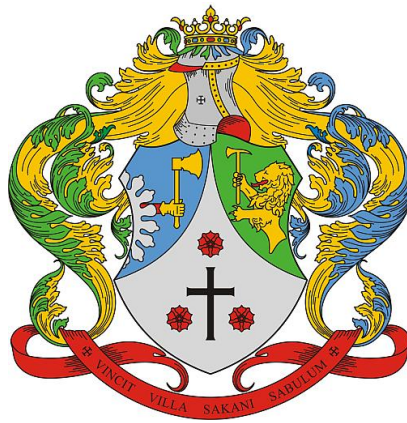

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Zákányszék Község Önkormányzata

2018 – 2023.

*2020. évi I. felülvizsgálatot követően
A 2020-as felülvizsgálat során belekerült részeket ezzel a betűformával jelöljük,*

2020. szeptember

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	11
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	19
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	26
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	55
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	68
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	71
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	75
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	77
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	79
1. A HEP IT részletei.....	80
A beavatkozások megvalósítói.....	81
Jövőképünk.....	81
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	82
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	92
3. Megvalósítás.....	95
A megvalósítás előkészítése	95
A megvalósítás folyamata.....	95
Monitoring és visszacsatolás	96
Nyilvánosság.....	97
Érvényesülés, módosítás.....	98
4. Elfogadás módja és dátuma.....	98

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Zákányszék Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Jelen dokumentum folytatása a Zákányszék Község Önkormányzata 93/2013.(VI.27.) Kt. számú határozatával elfogadott, előírásoknak megfelelően 2 évente felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Programjának.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Földrajzi elhelyezkedés:

Zákányszék község Magyarországon - Csongrád megyében, Szegedtől 22 km-re Ny-i irányban a Duna-Tisza közti síkvidék középtájában, Kiskunsági-homokvidék kistáj-csoportjának a Dorozsma-Majsai-homokhát kistájában, 46°15' szélességen és a 19°52' földrajzi hosszúságon fekszik.

A település történelme:

A község jelenlegi területéről hosszú időre visszavezethető emlékek maradtak fent. Zákány északi részén a késői bronzkorból való leleteket találtak a régészek. I.e. 1000 körül már település volt ezen a részen. Az első írásos emlék II. Béla király dömösi prépostság alapítására vonatkozó levele, melyben Villa Sakani néven említették. Településünk legősibb feljegyzett nevét a Zákány családtól kapta. A családnak jószágai, birtokai voltak itt.

A tatárjárás előtt a kunok foglalták el ezt a területet. A majdhogynem parlagon heverő hatalmas pusztákat Mátyás király engedélye alapján a szegedi polgárok is használhatták a kunokkal együtt. Az e területre is áldatlan hatást gyakorló török uralom után a pusztákért véget nem érő perlekedések folytak, majd 1731-ben III. Károly király Szeged városához csatolta ezt a területet. A község fejlődése sajátos tanyás településfejlődésből indult ki. A szegedi polgárok szőlőt telepítettek itt. Ekkoriban a városi lakosság egy része is kitelepült a közel eső homokföldekre, a

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

mocsaras, vizes területekről kiemelkedő halmokra, azaz "hőgyekre". Az elsősorban Alsóvárosról kitelepülő családok az 1800-as évek első harmadában kezdték kibontakoztatni a hatalmas pusztákon a tanyavilágot. Zákány kapitányság gócpontjában a zabosfai részen alakult ki a mai község elődje, Lengyelkáporna.

A Zabosfa név érdekes helyi hagyományon alapul. Valamikor a legenda szerint egy öreg nyárfa állt itt, melynek odvából mindig kikelt néhány szál zab. Csodával magyarázták ezt az emberek, innét a helység rész Zabosfa elnevezése. A Lengyelkáporna név a település történetében jelentős szerepet játszó Lengyel család nevéhez fűződik. E család tagjai kápolnát építettek itt.

1924-ben létesül a gazdasági kisvasút. 1933-ban a településen állami anyakönyvi hivatal is indul. A postaigazgatóságot 1935. július 1-én állítják fel a faluban, a nyilvános telefonszolgálat pedig a következő évben indul. 1937-ben kerül átadásra a helyi iskola második tanterme.

1938-ban Lengyel-kápolna rendőrőrsöt kap. 1940-ben a faluközpont lassú felépülése is megkezdődik. 1945. előtt a kápolna, egy szatócsbolt, egy kocsmá az "öreg iskola" és 27 ház alkotja a falut.

1949-ben közigazgatási kirendeltség alakul. A belügyminiszter 5202-33/1949. BM.sz. rendelete értelmében 1950-től településünk önálló községgé válik, a legrégebbi írásos alapokra (Villa Sakani) támaszkodva a Zákányszék nevet veszi fel. A név a Zákány családra, és a területen ekkor jelentős méretű szikes ("székes") területekre utal.

Természeti adottságok:

A település felszíni kialakulása az Alföld, valamint a Duna-Tisza köze felszíni változásainak következtében hosszú évmilliókon keresztül alakult ki. A Duna és Tisza, valamint az Alföld uralkodó széljárása miatt löszből és homokból alakultak ki a domborzati viszonyok. A felszín folyamatosan, de sokkal lassabb ütemben változik az előző évszázadokhoz képest. Átlagos tengerszint feletti magassága 92-98 m között változik, de a település nyugati határában, az egykori buckafelszíneken a 100 m-t is meghaladja. A homokbuckás tájon itt-ott vízállások, nádasok itteni szóval „semlyékek” helyezkednek el.

A település közigazgatási területe 6.607 ha-t hasít ki a homokos öntéstalajú "Zákány-medencéből", melyből a belterületet 133 ha tesz ki.

Településszerkezet, Épített környezet:

A belterületet központosított jellegű és nyitott szerkezeti rendszerrel alakították ki a meglévő tanyaközponti mag köré. Zákányszék településre jellemzően falusias beépítettség, a tudatos építés, a mesterséges elrendezés jellemző. Központja a főutca és a Lengyel tér, ahol fákkal árnyékolt park található. A síkvidék miatt széles telekosztás alakult ki. A házak többsége az 1950-es, 60-as, 70-es évek jellegzetes háztípusa, a sátoztetős, szabadon álló ház. Az 1980-as, 90-es években épített házak a kertvárosi jelleget követik. Zákányszék község tipikusan utcás (soros) település, amely korai állapotában szalagtelkes és fésűs beépítésű volt. Az átmenő főúttal párhuzamosan ill. arra merőlegesen futó utcák jellemzőek. A többutcássá fejlődött, tipikusan átmenő utas település részben organikus fejlődés, részben tervezett telepítés eredménye. Ugyanis e mesterségesen faluvá történő fejlesztés célja elsősorban a tanyavilág felszámolása, a tanyasi lakosság falvakba kényszerítése volt. A tanyavilág azonban a település külterületén megmaradt.

A szétszórt tanyavilág ma is a legmeghatározóbb településszerkezeti jellemző, és fennmaradására hosszú távon is számítani lehet. Jelenleg is Csongrád megye egyik legnagyobb mértékben tanyásodott települése. A tanya kedvező adottság a területhasználat, a tájformálás, a gazdálkodás, a tanyai turizmus, az üdülés-pihenés lehetőségének szempontjából. A lakosság fele tanyán él, illetve kétlaki életet folytat. A tanyai lakosság sajátos helyzete azonban (infrastrukturális elmaradás, elzártság, szociális gondok), a tanya mint egyedülálló lakó és gazdasági egység indokolja a tanyavilág problémáinak önálló kezelését.

Gazdaság:

Szeged és környéke – ideszámítva Zákányszéket is – országunk napfényben leggazdagabb tája, így a település éghajlati adottságai kedvezőek a mezőgazdasági növénytermesztés számára. A település talajadottságai kedvezőtlenek, homoktalajok fordulnak elő főként. A futóhomok mellett a humuszos homok, a rétiesedő homok és a szikes, terméketlen homok is gyakori. A homoktalajok kedveznek bizonyos növények, gyümölcsök termelésének, de a gyakori, aszályos nyarak miatt csak öntözéses növénytermesztést lehet folytatni.

Zákányszék tipikus homoki tanyás falu, az arra jellemző mezőgazdasági termeléssel. Kiemelkedő jelentőségű a zöldség-gyümölcs termesztése a településen. Az őszibarack termesztése a szatymazi „őszibarack tájegység” részeként országos viszonylatban is kiemelkedő, de jelentős az alma-, a szőlő-, valamint a fóliás- és szabadföldi zöldségtermesztés is. Állattenyésztés: az elmúlt tíz év alatt a tizedére csökkent az állatlétszám. A nagyállat (szarvasmarha) telepek megszűntek. A tejtermelés minimálisra csökkent. A baromfi ágazat gyakorlatilag megszűnt, jóformán csak saját fogyasztásra tenyésztene, a sertés tenyésztés is jelentősen visszaszorult.

Zákányszéken a termőföld döntő hányada őstermelők és egyéni vállalkozók tulajdonában van. A termelést magángazdálkodók végzik, a lakosság nagy része mezőgazdaságból él. A szolgáltatások és a kereskedelem is elsősorban a mezőgazdaságot és az abból élőket szolgálja ki, ugyanakkor a megtermelt termékek többségére nem épült ki feldolgozó kapacitás. Zákányszék nem rendelkezik feldolgozó üzemmel.

A térség kevéssé iparosodott, a településen az ipar majdnem teljes egészében hiányzik.

A termelő és szolgáltató ágazatok részben a mezőgazdasághoz kapcsolódva, annak igényeit ellátva működnek. A vállalkozások többsége a kereskedelem, javítás-karbantartás ágazatban tevékenykedik. A kereskedelem és a szolgáltató-szektor döntően a helyi igényeket szolgálja ki.

Alapvető törekvés a gazdasági szerkezet egyoldalúságának, elsősorban a mezőgazdaságra támaszkodásának feloldása, más gazdasági ágak-, a feldolgozóipar fejlődésének elősegítése.

Közlekedés:

A település csak közúti kapcsolatokkal rendelkezik. A Bordányi út - Dózsa György utca biztosítja a településen az átmenő forgalmat. A kistérség településeit egy Szeged-központú, hálózatos közútrendszer köti össze. Ennek keretében Zákányszékről alsóbbrendű közúton elérhető az 55-ös út, valamint Domaszék irányában az M5-ös autópálya. A közutak minősége javításra szorul.

A település a szegedi közigazgatási agglomeráció, valamint a Mórahalomi kistérség részét képezi.

A térségi települési kapcsolatok több tekintetben is kifejezetten erősnek mondhatók, és általánosságban elmondható, hogy Zákányszék település kötődése elhelyezkedésének és a települési kapcsolatok rendszerének köszönhetően is Mórahalomhoz több vonatkozásban jelentősebb, mint Szegedhez.

Területfejlesztési besorolás:

A „kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI.26.) Kormányrendelet 2. és 3. melléklete alapján a „Mórahalmi” járás „Kedvezményezett” járások közé tartozik.

Demográfiai áttekintés:

1960. A lakóépületek száma a külterületen 879 db. A belterületen csak 89 lakás található és azt 317 fő lakja. A lakónépesség **3393 fő**. 60 év feletti a lakosság 14 %-a. 1962-től közüzemi vízellátás létesül. A villanyhálózat bővítése 1967-ben kezdődik el, a tanyavilágban az emberek saját költségükön építetik ki a hálózatot.

1970. A lakónépesség **3257 fő**. Külterületen él 2777 fő 976 lakásban, a belterületen a lakóházak száma 122-re emelkedik, 480 lakossal. 60 éven túli a lakosság 19 %-a.

1980. A lakónépesség **3015 fő**. A külterületen élők száma 2042 fő, a belterületen élők 973 fő. A lakóházak száma a belterületen 334-re emelkedik. Kialakul a “kétlaki életmód”: a család beköltözik az új lakásba, azonban megtartja a tanyát és visszajárt dolgozni a tanya körül elhelyezkedő termőföldekre.

1990. A lakónépesség **2698 fő**. A belterületi lakások száma 489 db, a külterületi lakásoké 806 db. Belterületen él 1255 fő, a külterületen élők száma 1443 fő.

1999. A lakónépesség **2779 fő**. 1990 és 1999 között a természetes fogyás ellenére sem csökken a lakónépesség száma a betelepülések miatt. Az új lakosok 80 %-a a külterületre költözik, és elsősorban mezőgazdaságból próbálja megélhetését biztosítani. A belterületen él 1397 fő, a külterületen élők száma 1382 fő. A belterületen a lakások száma 584 db, a külterületi ingatlanok száma 800 db. 60 éven túli a lakosság 22 %-a.

2010. A lakónépesség **2830 fő**, A lakosság 24%-a 60 éven felüli. A külterületen élők száma 1324 fő. A betelepülők kb. 60%-a külterületre költözik. A tanyára költözők közül egyre több a fiatal, gyermekes család. A belterületen a lakások száma 655 db. Növekedett ugyan a tanyán élés presztízse, de csak a belterület közelében. Jellemzően még mindig hátrányosabb helyzetűek és az átlagosnál idősebbek a tanyasi lakosok.

Jövőkép:

A település népességváltozása nem egyenletes, mivel a Zákányszéken és a környező településeken történő beruházások nagyban befolyásolják a betelepülési kedvet. A településen a tervezett fejlesztések és a gazdasági-, társadalmi környezet változásainak következtében várhatóan megáll a népesség csökkenése, és lassú növekedés prognosztizálható. Ezen belül folytatódik, de lassul a 60 éven túli lakosság arányának emelkedése. A kül- és belterületi lakosság arányának további átrendeződése várható az utóbbi javára.

Népesség:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	2670	-
2014	2699	101%
2015	2730	101%
2016	2720	100%
2017	n.a.	n.a.

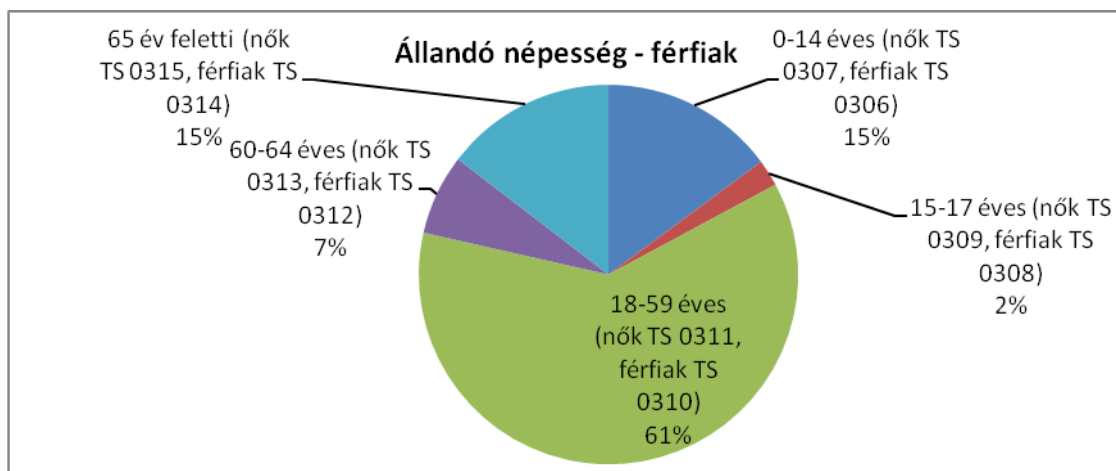
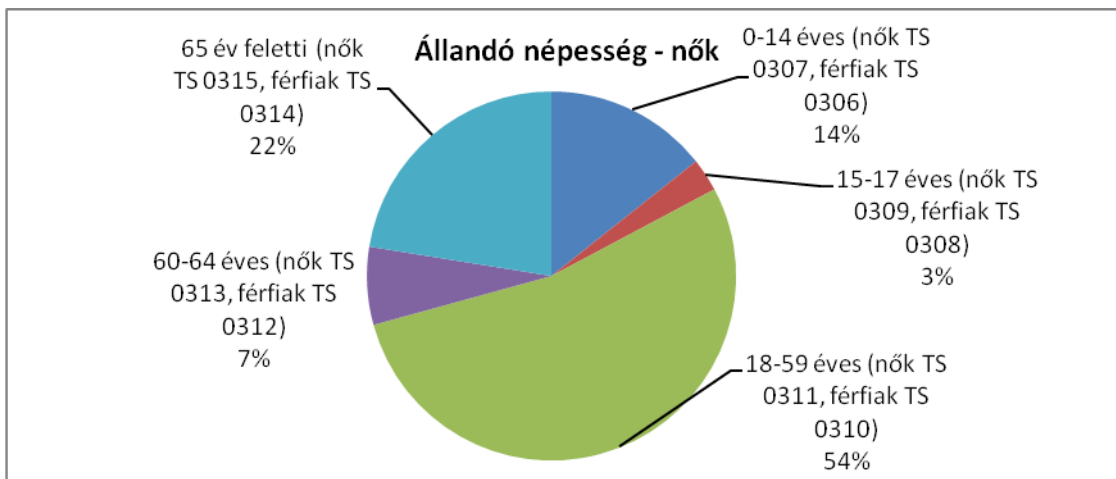
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. Ez a számadat, illetve a változás aránya megmutatja, hogy Zákányszéken 2720 fő lakónépességre vonatkoztatva kell áttekinteni az esélyegyenlőség megvalósulását. A lakónépesség az 2007 – 2011 között csökkenő tendenciát mutatott (3,5 %-os csökkent). Az utóbbi évekbe pozitív változás állt be ezen mutatószám esetében, 2013-2016 között a lakónépesség 1,8 %-kal emelkedett.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	1 452	1 416	2 868	50,63%	49,37%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			81	2,82%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	208	211	419	7,25%	7,36%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	42	32	74	1,46%	1,12%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	777	869	1 646	27,09%	30,30%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	99	97	196	3,45%	3,38%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	326	207	533	11,37%	7,22%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk), vagy hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e. Jól látható, hogy a közép-korosztály létszáma számottevő, településünk korösszetétele idősödő, tehát esélyegyenlőségi szempontból fontos tényező. A nők és a férfiak aránya a teljes lakosságot tekintve közel azonos, azonban megállapítható, hogy a 65 év feletti korosztályból a nők aránya 57 %-kal magasabb a férfiak arányához képest, mely jelentős különbség.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő			Változás
	2001	2011	2018	Fő
15 éves gyermekek száma	35	25	29	-6
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	31	27	22	-9
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	32	29	25	-7
Összesen	98	81	76	-22

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok, Önkormányzati nyilvántartás.

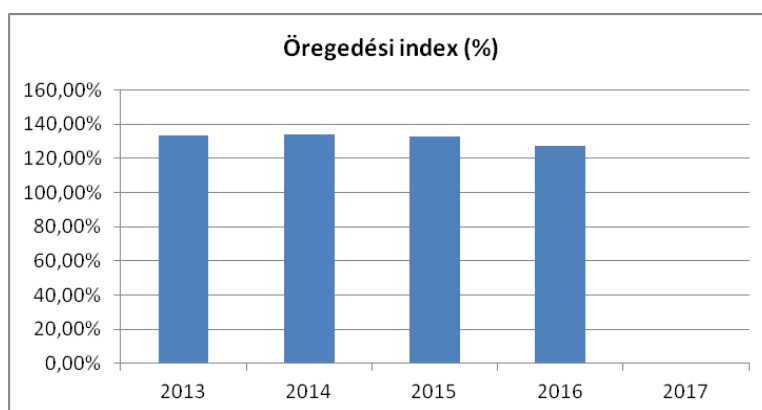
A 15-17 éves gyermekek száma 2001-2018 között több mint 28 %-kal csökkent a településen.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	512	384	133,33%
2014	528	395	133,67%
2015	535	404	132,43%
2016	533	419	127,21%
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

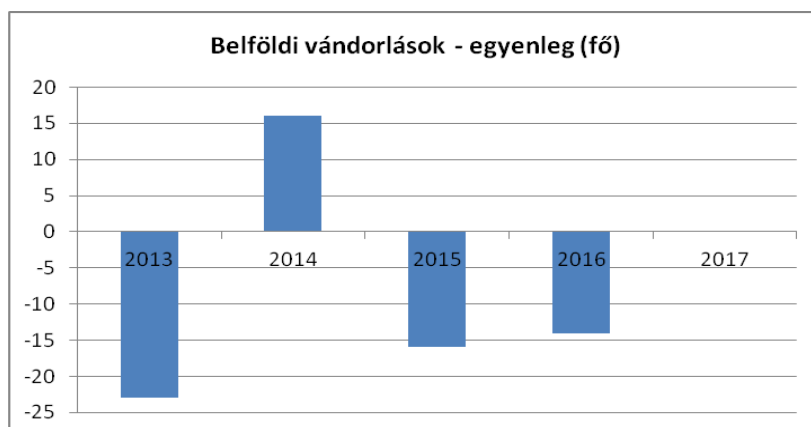

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosra hány fő 65 éven felüli jut. A százalékbán kimutatott változás megmutatja, hogy Zákányszéken megközelítőleg 30 %-kal magasabb a 65 év felettek száma a 14 év alatti lakosoknál. A gyermekekre való odafigyelés esélyegyenlőségi szempontból is indokolt a gazdasági-társadalmi környezet alakulása miatt, különösen, ha szüleik alacsony jövedelműek, vagy ők maguk csonka családban nevelkednek. Megállapítható, hogy településünk öregedő, ezért az idősebb korosztályra való fokozott odafigyelésre van szükség.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2013	42	65	-23	-8,1
2014	52	36	16	5,58
2015	41	57	-16	-5,55
2016	62	76	-14	-4,88
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

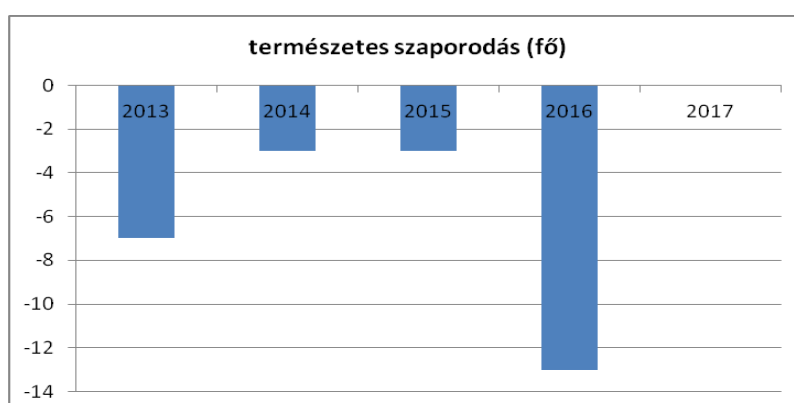

Az el- és beköltözők aránya a 2014-es év kivételével az elköltözők javára billent. Összességében megállapítható, hogy a település megtartó ereje romlott az elmúlt időszakban. A fiatal, képzett szakemberek a jobb kereseti lehetőségek miatt a megyeszékhely irányába és egyre gyakrabban külföldre mozdulnak, míg több esetben szociálisan lecsúszott, kevésbé képzett emberek próbálnak olcsóbb lakáslehetőségek miatt a községben letelepedni, nehéz szociálpolitikai feladatok elé állítva a község önkormányzatát. Jellemző a romániai vendégmunkások foglalkoztatása Zákányszéken. Fontos feladat a letelepülő személyek integrálása a közösségbe, valamint a helyi lakosság-, fiatalság inkluzív nevelése. A nem mezőgazdaságból élők többségének vonatkozásában Zákányszék alvó településként jellemezhető, mivel az aktív korú népesség ezen része nagyrészt Szegedre és Mórahalomra ingázik.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2013	30	37	-7
2014	28	31	-3
2015	27	30	-3
2016	22	35	-13
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az adatok jól mutatják az országosan is jellemző negatív tendenciát. A település öregedő, az élve születések száma kevesebb a halálozások számánál. A 2013-2018-as HEP-ben bizakodtunk, hogy a tendencia 2013 után megváltozik, de a 2014-2015-ös évek viszonylagos javulását követően 2016-ban ismét jelentősen magasabb volt a halálozások száma. Az idősekre való odafigyelés és a gyermekvállalás ösztönzése központi feladat.

Értékeink, küldetésünk

A társadalmi esélyegyenlőtlenségek megszüntetése az Európai Unió és hazánk törvényi előírásainak betartása mellett a település számára is alapvető jelentőségű. Fontos, hogy végső célként minden állampolgár, ezen belül minden helyi lakos számára megteremtődjön az esélyegyenlőség az élet különböző területein, így a:

- tanulásban,
- a szociális és egészségügyi ellátásban,
- a munkához jutásban,
- a fizikai környezetben,
- a közszolgáltatások elérésében.

Kiemelt feladat, hogy minden állampolgár, a mélyszegénységben élők, a gyermekek, a nők, az idősek, a fogyatékos személyek, a roma emberek számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozási lehetőségek területén is.

Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testülete megalkotja helyi esélyegyenlőségi programját, mely tartalmazza az önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat, megvalósításuk forrásigényét és végrehajtásuk ütemezését.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Zákányszék Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyi általános iskolát érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

Emellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Feladat az együttműködési rendszer megerősítése, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét. Ez a HEP Fórum és szükség szerint tematikus munkacsoportok működtetésével biztosítható.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

Magyarország Alaptörvénye XV. cikk (2) bekezdése szerint: „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az Ebktv.-ben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

- EU 2020 stratégia,
- Nemzeti Reform Program,
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia,
- „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia,
- Roma Integráció Évtizede Program,
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az EU 2020 stratégia

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedéstervezet. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb,

fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent. A stratégia célja továbbá, hogy a 20–64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya elérje a 75%-ot.

Nemzeti Reform Program

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A 2017. évi Nemzeti Reform Program intézkedéseinek jelentős hányada önálló stratégia, törvény, amelyeket megelőzőt a törvényekben előírt társadalmi konzultáció, továbbá az uniós programokban szereplő intézkedések esetében az EU támogatások felhasználási eljárásrendjének megfelelően mind a tervezés, mind a kiválasztás folyamatában sor kerül társadalmi egyeztetésre. A gazdaságpolitika aktuális fő célja a termelékenység, a versenyképesség javítása. Az elmúlt időszak fő kormányzati intézkedései már alapvetően ezt a célt szolgálják: béremelés, adó- és járulékcsoökkentés, közfoglalkoztatás átalakítása, különböző iparfejlesztési és digitalizáció támogató programok, az oktatás és képzés az esélyeket megerősítővé, versenyképesebbé tétele, az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózási szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre. A felzárkózási politika célja, hogy

- csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élők aránya;
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái;
- csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek;
- enyhüljenek a társadalmi és területi kizáródás jelenségei, folyamata;
- minél több embert hozzon abba helyzetbe, hogy felelősséget tudjon vállalni saját sorsáért;
- a felzárkóztató programok teljesítményre ösztönözzenek és teljesítményt várjanak el.

„Egészséges Magyarországért 2014-2020” Egészségügyi Ágazati Stratégia

A stratégia specifikus népegészségügyi célkitűzései:

- a) A születéskor várható, egészségben eltöltött életevek növelése 2020-ra (EU-átlag elérése 2022-re).
- b) A fizikai és mentális egészség egyéni és társadalmi értékének növelése.
- c) Egészségtudatos magatartás elősegítése, egyéni felelősségvállalás érvényesítése.
- d) A területi egészség-egyenlőtlenségek, illetve a születéskor várható élettartamban mutatkozó különbségek csökkentése.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke. A szegény gyermekkor nem csak az anyagi javak hiányát jelenti, hanem azt is, hogy a gyermekek előtt lezáródnak azok a lehetőségek, amelyek révén jó eséllyel kapcsolódnak be a társadalom nagy rendszereibe, munkába, állampolgári részvételbe, egyáltalán: hozzájuthatnak a tisztességes megélhetéshez.

Roma Integráció Évtizede Program

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, általános célja: az ifjúságban rejlő erőforrások kibontása, e korosztály társadalmi integrációjának elősegítése. A dokumentum kiemelt célként rögzíti egyebek mellett a kirekesztettség, kisodródás megakadályozását, az unió által deklarált célok átvételét, a magyarországi és a határon túli magyar fiatalok közötti kapcsolatok fejlesztését. A stratégia speciális célokat is megfogalmaz, ezek között szerepel az ifjúsági korosztályok társadalmi, egyéni felelősségének fejlesztése, integrációjának segítése, a gyermekvállaláshoz szükséges feltételek, a munkavállalás, otthonteremtés elősegítése.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a törvényi felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti, a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény által biztosított keretek között – önállóan mérlegelhet.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre. Figyelemmel kell lenni az oktatás-képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására. Biztosítani kell a közszolgáltatáshoz és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést. Olyan intézkedéseket kell hozni, mely csökkenti a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányát, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket. Mindezek megvalósulását támogatnia kell a helyi önkormányzat által hozott döntéseknek. Zákányszék Község Önkormányzatának képviselő-testülete e témát is érintő, törvényi előírások betartása mellett alkotta meg helyi rendeleteit, melyek a település működését, az ehhez szükséges közszolgáltatások közvetlen igénybevételének lehetőségeit is biztosítják.

Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testülete az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörben, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontjában meghatározott feladatkörben eljárva az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatában az önkormányzat által ellátott feladat- és hatásköröket az alábbiakban határozta meg:

Az önkormányzat alaptevékenységének kormányzati funkciók szerinti besorolása:

- 011130 Önkormányzatok és önkormányzati hivatalok jogalkotó és általános igazgatási tevékenysége
- 011220 Adó-, vám- és jövedéki igazgatás
- 013320 Köztemető-fenntartás és - működtetés
- 013350 Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodással kapcsolatos feladatok
- 041231 Rövid időtartamú közfoglalkoztatás
- 041232 Start-munka program – Téli közfoglalkoztatás
- 041233 Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
- 041236 Országos közfoglalkoztatási program
- 041237 Közfoglalkoztatási mintaprogram
- 042130 Növénytermesztés, állattenyésztés és kapcsolódó szolgáltatások
- 045160 Közutak, hidak, alagutak üzemeltetése, fenntartása
- 045161 Kerékpárutak üzemeltetése, fenntartása
- 047410 Ár- és belvízvédelemmel összefüggő tevékenységek
- 049030 Kéményseprő ipari tevékenység
- 051030 Nem veszélyes (települési) hulladék vegyes (ömlesztett) begyűjtése, szállítása, átrakása
- 052020 Szennyvíz gyűjtése, tisztítása, elhelyezése
- 063020 Víztermelés, -kezelés, -ellátás
- 064010 Közvilágítás
- 066010 Zöldterület-kezelés
- 066020 Város-, községgazdálkodási egyéb szolgáltatások
- 072112 Házi orvosi ügyeleti ellátás
- 072311 Fogorvosi alapellátás
- 074011 Foglalkozás-egészségügyi alapellátás

074040 Fertőző megbetegedések megelőzése, járványügyi ellátás

081030 Sportlétesítmények, edzőtáborok működtetése és fejlesztése

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetés feladatai

106010 Lakóingatlan szociális célú bérbeadása, üzemeltetése

106020 Lakásfenntartással, lakhatással összefüggő ellátások

Önként vállalt feladatok:

- idősek otthona működtetése
- tanyagondnoki szolgáltatás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- mezőőri szolgálat működtetése
- helyi lap kiadása
- Teleház fenntartása

Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz kapcsolódó helyi rendeletek felsorolása:

Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testületének:

- 8/2012. (VI. 29.) önkormányzati rendelete Zákányszék Helyi Építési Szabályzatáról,
- 5/2013.(II.18.) Ör. rendelete az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól,
- 27/2013. (XII.20.) Ör. rendelete a gyermekvédelem helyi rendszeréről,
- 3/2015. (II.27.) önkormányzati rendelete a települési támogatások rendszeréről és a szociális ellátásokról,
- 16/2015. (X.30.) önkormányzati rendelete a szociális célú tüzelőanyag juttatásának helyi szabályairól,
- 5/2018. (VII.10.) önkormányzati rendelete az államháztartáson kívüli forrás átvételére és átadására vonatkozó szabályokról,
- *12/2018. (XII.21.) önkormányzati rendelete a helyi közművelődési feladatok ellátásáról,*
- *8/2019. (XI.18.) önkormányzati rendelete Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról.*

A 2013-2018-as időszakban történt változások:

- a) Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testülete a jogszabályi előírásoknak megfelelően megalkotta a települési támogatások rendszeréről és a szociális ellátásokról szóló **3/2015. (II.27.) önkormányzati rendeletét**, mely részletesen tartalmazza az igényelhető támogatások típusait, jogosultsági feltételeit.
Ezen rendeletét módosította a Képviselő-testület a jelzett időszakban, melynek célja a gyógyszer-támogatásra való jogosultság feltételeinek enyhítése volt.
- b) Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testülete a felülvizsgált időszakban megalkotta új, a szociális célú tüzelőanyag juttatásának helyi szabályairól **16/2015. (X.30.) önkormányzati rendeletét**.
- c) Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testülete többször módosította a gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló **27/2013. (XII.20.) Ör. rendeletét** a felülvizsgált időszakban, melynek főbb elemei:

- Zákányszék Község Önkormányzata a Zákányszék község közigazgatási területén lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.) 4.§-ában meghatározott személyek részére a Gyvt-ben és az e rendeletben foglaltak alapján biztosítja a pénzbeli és természetbeni, illetve a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat.
- Pénzbeli és természetbeni ellátás keretében az arra jogosult a Gyvt-ben meghatározott feltételekkel rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül. Az Önkormányzat pénzbeli ellátásként - Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testületének a települési támogatások rendszeréről és a szociális ellátásokról szóló 3/2015 (II.27.) önkormányzati rendeletében meghatározott feltételekkel - rendkívüli települési támogatás keretében gyermekvédelmi települési támogatást nyújt.
- Az Önkormányzat személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás keretében a gyermekek napközbeni ellátását bölcsőde működtetésével a Zákányszéki Manó-kert Óvoda és Bölcsőde (a továbbiakban: Óvoda) intézményében, a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait társulás útján a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális és Gyermekjóléti Központja által biztosítja.”
- Az Önkormányzat a Gyvt. 21/A. § (1) bekezdése szerinti gyermekétkeztetési feladatokat az önkormányzat fenntartásában lévő Óvoda intézménye által biztosítja.
- Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az Önkormányzat az intézményi gyermekétkeztetés keretében a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkeztést, a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkéztést, az óvodás gyermekek számára az óvodai nevelési napokon, a tanulók számára az iskolai tanítási napokon a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkéztést biztosít.
- Az Önkormányzat a bölcsődei ellátást és a bölcsődei étkeztetést, valamint az óvodai gyermekétkeztetést az Óvoda épületében, az általános iskolai gyermekétkeztetést a Zákányszéki Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola épületében biztosítja.
- Az Önkormányzat - a Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése a) pontjában meghatározott gyermek részére - szünidei gyermekétkeztetés keretében az Óvoda konyhája által a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést biztosítja.
- A bölcsődei ellátás igénybevétele önkéntes, a gyermek törvényes képviselője (a továbbiakban: kérelmező) írásbeli kérelmére történik. A kérelmező a kérelmét az Óvoda intézményvezetőjénél nyújthatja be, amelyről az intézményvezető a Gyvt-ben foglaltak alapján dönt.
- Az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti alapellátás megszűnésére a Gyvt-ben foglaltakat kell alkalmazni. A Gyvt. 42. § (4) bekezdésében foglaltakon túl a bölcsődei gondozás megszűnik a szülő vagy a törvényes képviselő írásbeli kérelmére, vagy a bölcsőde házirendjének súlyos és ismételt megszegése miatt.
- Az Önkormányzat által fenntartott bölcsődében nyújtott gondozási díj összege nulla forint.
- A gyermekétkeztetés igénybevételéért térítési díjat kell fizetni, az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés igénybevételére a Gyvt. 21/B. § szabályai és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendeletben foglaltak az irányadók, egyéb kedvezményt az Önkormányzat nem biztosít, méltányosságot nem gyakorol. A gyermekétkeztetés intézményi térítési díját e rendelet melléklete tartalmazza.
- A gyermekétkeztetés személyi térítési díját az igénybevétel napjától havonként tárgyhónap 15. napjáig kell befizetni az ellátást nyújtó intézmény elszámolási számlájára.”

d) Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testülete módosította, majd jogszabályváltozások miatt hatályon kívül helyezte a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról és azok térítési díjáról szóló 7/2011. (IV.01.) Ör. rendeletét a felülvizsgált időszakban. A rendeletalkotásra az intézmény székhelytelepülése: Mórahalom lett jogosult 2017. 01. 01. napjával.

e) Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testülete megalkotta az államháztartáson kívüli forrás átvételére és átadására vonatkozó szabályokról szóló rendeletét, egyúttal hatályon kívül helyezte korábbi helyi civil szervezetek támogatásáról szóló rendeletét, az elmúlt időszakban történt jogszabályváltozások figyelembevételével.

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az Európai Bizottság által elfogadott operatív programok:

- EMBERI ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM (EFOP)
- GAZDASÁGFEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS OPERATÍV PROGRAM (GINOP)
- INTEGRÁLT KÖZLEKEDÉS-FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM (IKOP)
- KÖRNYEZETI ÉS ENERGIAHATÉKONYSÁGI OPERATÍV PROGRAM (KEHOP)
- RÁSZORULÓ SZEMÉLYEKET TÁMOGATÓ OPERATÍV PROGRAM (RSZTOP)
- TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM (TOP)
- VERSENYKÉPES KÖZÉP-MAGYARORSZÁG OPERATÍV PROGRAM (VEKOP)
- VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM (VP)
- KÖZIGAZGATÁS– ÉS KÖZSZOLGÁLTATÁS-FEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM (KÖFOP)
- MAGYAR HALGAZDÁLKODÁSI OPERATÍV PROGRAM (MAHOP)

Magyarország 2020-ig 12 000 milliárd forint fejlesztési forrást használhat fel az Európai Unió és a hazai költségvetés támogatásával. A Kormány által benyújtott és az Európai Bizottság által elfogadott operatív programok illeszkednek az EU2020 stratégiához, amelytől azt várjuk, hogy az Európai Unió a világ legversenyképesebb gazdasági és politikai közösségévé váljon a válság utáni új világrendben. Magyarország az uniós tagállamok közül az elsők között szerepel az egy lakosra jutó támogatási összeg tekintetében, hiszen 2020-ig minden magyar állampolgárra 712 ezer forint fejlesztési forrás jut, ez 50 ezer forinttal több, mint az előző fejlesztési ciklusban.

Az Európai Unió előtt álló kihívásokat látva kérdéses, hogy a kohéziós politika, a kelet-közép-európai régió tagállamainak gazdasági felzárkóztatására 2020 után is hasonló mennyiségben állnak-e majd rendelkezésre külső források, ezért a Kormány úgy döntött, hogy a 12 000 milliárd forint 60%-át közvetlen gazdaságfejlesztésre szeretné fordítani, létrehozva több százezer új munkahelyet és megerősítve a kis- és középvállalkozói szektort.

Sikeresebb fejlesztéspolitikára van szükség, ahol a célokhoz alkalmazkodik a fejlesztéspolitika formai keretrendszere, ahol a pályázatkezeléssel foglalkozó adminisztráció szolgáltató szemlélettel közelít a pályázók felé és ahol tud segít, ahelyett, hogy saját személyében akadályozza a vállalkozások fellendülését. A Miniszterelnökség azt várja el a pályázati adminisztrációban résztvevő állami szereplőktől, hogy szolgáltató szervezetként segítsék a pályázók munkáját.

Az éves fejlesztési keretek (ÉFK) meghatározzák az adott program fejlesztéspolitikai intézményrendszer általi végrehajtásának módját, azaz az adott évben meghirdetendő, valamint

már meghirdetett felhívások legfontosabb adatait. Az ÉFK elfogadásának és módosításának eljárásrendjét a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 41. – 44/C. §-ai szabályozzák.

A következő időszakban önkormányzatunk leginkább a TOP pályázatokból juthat fejlesztési forrásokhoz:

Magyarország a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan elkötelezte magát egy erős gazdaságélénkítő fejlesztési program megvalósítása mellett, így az ebben az időszokban rendelkezésre álló európai uniós források és hazai társfinanszírozás 60%-át gazdaságfejlesztésre fordítja. A területi operatív programok ezen gazdaságélénkítő csomag részét képezik. Ezek közül is kiemelkedik a jelentős forráskeretekkel rendelkező, a fejlett Közép-Magyarországi régió kívüli összes megyére kiterjedő Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP).

Az operatív program hozzájárulása az Európai Unió fejlesztéspolitikai céljaihoz A TOP stratégiai célja és a hozzájuk kapcsolódó beavatkozási irányok több, az Európa 2020 Stratégia alapján meghatározott uniós tematikus célkitűzés elérését támogatják, ezáltal hozzájárulnak a EU2020 célkitűzések teljesüléséhez, kiemelten a fenntartható és az inkluzív növekedéshez kapcsolódó stratégiai célokhoz. A TOP az alábbi EU2020 stratégiai célokhoz járul hozzá, összhangban a Nemzeti Reform Programban (NRP) és a Partnerségi Megállapodásban (PM) rögzítettekkel:

Foglalkoztatás növelése: A PM az NRP-vel összhangban rögzíti Magyarország azon célkitűzését, hogy 2020-ra a foglalkoztatási szintet a 2010/11-es 61% alatti szintről 75%-ra emeli (EU cél: 75%). Jelenleg a foglalkoztatási ráta Eurostat /2013/ adatok szerint Magyarországon 63,2%, EU átlag 68,3%. E célkitűzéssel összhangban történt a 8. tematikus célhoz illeszkedően a TOP gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási szerepvállalásának meghatározása, amelynek révén a TOP közvetlenül hozzájárul a foglalkoztatási szint növeléséhez, elsősorban a gazdasági növekedést és a foglalkoztatás bővítést szolgáló helyi feltételek biztosításával.

Éghajlatvédelem és fenntartható energiagazdálkodás: A PM az NRP-vel összhangban rögzíti Magyarország azon célkitűzését, hogy 2020-ra a megújuló energiaforrások részarányát 14,65 %-ra növeli (EU cél 20%) a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (Eurostat /2012/ adatok szerint jelenleg 9,6%, míg az EU átlag 14,1%) és 18%-os (EU cél 20%) teljes energia-megtakarítást ér el. További nemzeti cél az EU emisszió-kereskedelmi rendszerén kívül az üvegházhatású gázok kibocsátásának (2005-ös szinthez képest) legfeljebb 10%-os növekedése (EU cél üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának 20%-os csökkentése, 1990-es szinthez képest, vagy akár 30%-kal, ha a feltételek ehhez adóttak). E célkitűzéssel összhangban történt a 4. tematikus célhoz illeszkedően a TOP megújuló energiára és energiahatékonyságra vonatkozó szerepvállalásának meghatározása, amely közvetlenül hozzájárul az EU 2020 célok teljesítéséhez. E célhoz kapcsolódik a klímaadaptív városfejlesztés támogatása is. Az Országgyűlés által 2011. október 3-án elfogadott Nemzeti Energiastratégia (továbbiakban NES) 2030-ra 189 PJ primerenergia-megtakarítást irányoz elő a hálózati veszteségek csökkentése, a szénerőművek kiváltása, a gázerőművek cseréje, továbbá a lakosság és a közszolgáltatások energiahatékonysági fejlesztései révén. Az ipari, a mezőgazdasági és a közlekedési szektort is beszámítva pedig összesen 329 PJ primerenergia-megtakarítás elérését tűzte ki célul. Az Energiastratégia elkészítése óta eltelt időszak a korábban feltételezettnél lényegesen alacsonyabb gazdasági növekedést hozott, valamint a gazdasági növekedés és az energiafogyasztásbeli növekedés korrelációjának mértéke is csökkent, így az energiafelhasználás szintén – részben ezekkel is összefüggésben – a vártnál alacsonyabban alakult. A szakértői szintű előrejelzés alapján a BAU forgatókönyv szerinti primerenergia-felhasználási pálya 1100-1123 PJ között, míg a „Közös erőfeszítés” forgatókönyve

szerinti primerenergia-felhasználási pálya 1008-1032 PJ között alakul a 2020. évben. A Nemzeti Energiastratégia 2030 c. dokumentum felülvizsgálat alatt áll, melynek eredményeként az energiapályák várhatóan módosulnak a 9. fejezet, 7. Általános Ex-ante feltételek 3. Nem teljesült kritériumokban szerepelő akcióterv szerint. Az új energiapályák elfogadását követően a vonatkozó indikátor bázisértéke módosításra kerül.

Küzdelem a szegénység és a társadalmi kirekesztés ellen: A PM az NRP-vel összhangban rögzíti Magyarország azon célkitűzését, hogy a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő, ezzel veszélyeztetett népesség számát (Eurostat adatok /2012/ alapján 32,4%, amely a 24,8%-os uniós átlagot meghaladja) csökkenti 2020-ra, 2008-as bázisértékhez képest országosan 450 ezer fővel (EU cél 20 millió fő). E célkitűzéssel összhangban történt a 9. tematikus célhoz illeszkedően a TOP szegénység és társadalmi kirekesztés csökkentésére vonatkozó szerepvállalásának meghatározása, elsősorban az egészségügyi és szociális alapellátást nyújtó önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének fejlesztésével és a szociális városrehabilitációval. E célt segíti a TOP 8. tematikus célhoz kapcsolódva rögzített gazdaságfejlesztési és foglalkoztatási küldetése, amely a szegénységben élők munkahelyhez és rendszeres jövedelemhez juttatásában is szerepet vállalva ugyancsak segíti az EU 2020 cél teljesítését.

A TOP céljainak és beavakozási területeinek meghatározása az Európai Unió Tanácsa által megfogalmazott 2013-as és 2014-es Országspecifikus ajánlások figyelembevételével történt. Az alábbi területeken valósul meg a kapcsolódás:

- a TOP foglalkoztatási céljai között célul tűzi ki **a nők munkaerőpiaci részvételének ösztönzését**, melyet a gyermekgondozási létesítmények bővítésével segít,
- a TOP célul tűzi ki **a szegénység csökkentését**, melyet direkt módon az alapellátást nyújtó közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek fejlesztésével, a hozzáférés javításával és a szociális városrehabilitációs intézkedéssel keresztül segít,
- a TOP célul tűzi ki a foglalkoztatottság javítását, kapcsolódva **az aktív munkaerő-piaci intézkedésekhez**,
- a TOP célul tűzi ki **az energiahatékonyság javítását**, lehetővé téve az ilyen beavatkozásokat az **önkormányzatok számára**.

Európa globális kihívásokra adott válaszaik között az egyik legfontosabb a területi kohézió erősítése. E tekintetben lényeges az egyes térségek összekapcsolása, a centrum-periféria viszonyrendszerből adódó negatívumok mérséklése, a többközpontú (policentrikus) Európa megvalósítása. Emellett az Európa 2020 stratégiának gazdaságfejlesztési és területi szempontból is kulcselemei a városok, és a városias térségek.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Helyi Esélyegyenlőségi Program az alábbi dokumentumokkal összhangban készült:

- Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzata:

A képviselő-testület hatáskörét, feladatkörét meghatározó, szervezeti és működési rendjét szabályozó, az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörben, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontjában meghatározott feladatkörben eljárva megalkotott helyi rendelet.

- Zákányszék Hosszútávlatú Településfejlesztési Koncepciója 2010 – 2025:

Az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közsféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

- Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testületének Gazdasági programja 2014 – 2019:

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A gazdasági program elkészítésének célja, hogy az önkormányzat képviselő-testülete egységes, előre meghatározott célrendszer szerint működjön és a lehetőségek figyelembe vétele mellett fejlődjön is.

A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten határozza meg mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok figyelembevételével – a megyei térségi koncepciókhoz illeszkedve – az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A Képviselő-testület a gazdasági programban meghatározottakat figyelembe veszi minden gazdasági jellegű, a gazdálkodásra, a település működtetésére, fejlesztésére vonatkozó döntésnél, különös tekintettel az éves költségvetési rendeletek elkészítése és összeállítása során. A Gazdasági program illeszkedik a Zákányszék Község Önkormányzata Hosszútávú Településfejlesztési Koncepciójához.

- Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testületének Gazdasági programja 2020 – 2024:

A 2019. évi önkormányzati választásokat követően az előírt határidőn belül elfogadásra került a Képviselő-testület 2020-2024 időszakra szóló gazdasági programja.

„Zákányszék község épen megőrzött tanyavilággal rendelkező, természeti környezetére vigyázva gazdálkodó, igyekvő település, melynek belső rendje és tisztasága megkapó.” E

jövőkép kialakítása során meghatározó, elsődleges településpolitikai elhatározások (prioritások) a következők:

- A mezőgazdaság, mint meghatározó gazdasági ágazat, teljesebb és szervezettebb termelési-értékesítési vertikum létrehozásának elősegítése. A helyi termékek értékesítési csatornáinak infrastrukturális támogatása, piacképességének növelése.
- Községünk természetközeli, környezettudatos, család- és klímabarát település jellegének fejlesztése, erősítése.
- A közösségi összetartozás és az egymás iránti felelősség fontosságának hangsúlyozása.
- A környező alföldi tájjal harmonikus egységet alkotó, építészeti szempontból is, figyelmet érdemlő tanyavilág élhetőségének fenntartása, fejlesztése.

- Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testületének Fejlesztési terve:

Zákányszék Község Önkormányzata Képviselő-testülete megalkotta 2018., 2019. és 2020. évi éves fejlesztési tervét, melyek a 2014-2019. és 2020-2024. évekre vonatkozó Gazdasági Programok végrehajtását szolgáló operatív tervek. Meghatározzák a tárgyévi konkrét fejlesztéseket és előkészítik a következő év fejlesztéseit, összhangban a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal.

- Zákányszék település Local Agenda 21 Fenntartható Fejlődés Helyi Programja

Zákányszék település LA21 programjának elkészítése során stratégiai célok kijelölésére került sor, kiemelt figyelemmel a település helyi viszonyaira és sajátosságaira. Programunkkal igyekeztünk olyan, körültekintően létrehozott dokumentumot megalkotni, mely hatékonyan integrálja az egyes szektorok különböző problémáit, értékeit, valamint a különböző területekre kialakult jellemző tervezési módokat és végrehajtási módszereket. A település LA21 programjának elkészítése során célunk volt továbbá a helyi problémák megoldására széleskörű és hosszú távú koncepció meghatározása. A 2011-ben készített program 2017-ben az előírások szerint felülvizsgálatra került.

„A fenntartható fejlődés a társadalmi haladás - méltányos életkörülmények, szociális jólét - elérése, megtartása érdekében a gazdasági fejlődés biztosítását és a környezeti feltételek megőrzését jelenti. A méltányos életkörülmények, a megfelelő életminőség, jólét biztosítását kifejező célkitűzés mindenkire - a jövő nemzedékekre is - vonatkozik. A fenntartható fejlődés tehát elismeri és céljának tekinti az egymást követő nemzedékek megfelelő életminőséghez való egyenlő jogának biztosítását, s az ezzel összefüggésben álló köteleességek teljesítését.” Magyar UNESCO Bizottság

- Helyi Építési Szabályzat, Településrendezési terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészítésével és azok elfogadásával látják el.

- Településszerkezeti terv - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területszervezési módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi

település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

- A Homokháti Kistérség Közoktatási Intézkedési Terve:

Az 1993. évi többször módosított Közoktatási törvény (Kt.) 85. §. (4)-(5). bekezdésében rendelkezett az önkormányzati közoktatási intézkedési terv készítéséről. A törvény szerint az önkormányzati intézkedési tervnek tartalmaznia kell, hogy az önkormányzat a kötelező feladatait milyen módon látja el, illetőleg milyen nem kötelező feladatot kíván ellátni. Tartalmaznia kell továbbá azt is, hogy az intézményrendszer működésével, fenntartásával, fejlesztésével, átszervezésével kapcsolatban milyen elképzelései vannak. E törvény 89/A §. (5) bekezdése arról rendelkezik, hogy azon közoktatási feladatok tekintetében, amelyben a feladatellátó maga a többcélú kistérségi társulás önálló intézkedési tervet kell készítenie. Ugyancsak e §. (12) bekezdés előírja, hogy az (5) bekezdés alapján készített intézkedési tervnek tartalmaznia kell a gyermek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket.

A Homokháti Kistérség Többcélú Társulása a törvényi kötelezettségeinek eleget téve, másrészt a Társulási Tanács döntésének megfelelően felülvizsgálta a 2005. évben elfogadott közoktatási tervét. Az intézkedési terv tartalmazza a 9 homokháti település, köztük Zákányszék község közoktatási intézkedési tervét is. E dokumentum elkészítésével és elfogadásával a térséghez tartozó településeknek nem szükséges önálló intézkedési tervet készítenie.

Zákányszék Község Önkormányzata esélyegyenlőségi terve:

A Képviselő-testület elfogadta Zákányszék Község Önkormányzata és intézményei 2 évre szóló *új esélyegyenlőségi terveit, melyek a 2016. december 15. – 2018. december 14., majd a 2018. december 15. – 2020. december 15. közötti időszakra vonatkoznak*. Zákányszék Község Önkormányzata nagy súlyt fektet arra, hogy az általa foglalkoztatott munkavállalókat semmiféle hátrányos megkülönböztetés ne érje a közszolgálati jogviszonnyal összefüggésben sem korukra, nemükre, faji, etnikai hovatartozásukra, vallási, politikai meggyőződésükre, sem családi viszonyaikra vonatkozóan.

Esélyegyenlőségi Tervben érintett intézmények:

- Zákányszék Község Önkormányzata
- Zákányszéki Polgármesteri Hivatal
- Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár
- Zákányszéki Manó-Kert Óvoda és Bölcsőde

A terv célcsoportjai: Zákányszék Község Önkormányzatánál és intézményeinél alkalmazásban álló nők-, romák-, negyven év feletti-, két vagy több tíz éven aluli gyermeket nevelő, vagy gyermeket egyedül nevelő dolgozók és a fogyatékos személyek.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Zákányszék Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a környező települések önkormányzataival társulási és együttműködési megállapodásokat kötött bizonyos kötelező feladatainak ellátására. Ilyen az építésügyi hatósági feladatok ellátása Mórahalom várossal kötött együttműködési megállapodás, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat feladatának ellátására a Homokháti Kistérség Többcélú Társulásával, a házi orvosi és házi gyermekorvosi ügyelet alapszolgáltatási-feladatainak ellátására a Homokháti Kistérség Többcélú Társulásával. Az ivóvíz minőségének javítása érdekében további pályázati lehetőség nyílt az önkormányzatok számára,

Így Zákányszék is részt vett a Dél-alföldi Ivóvízminőség-javító Programban. A település csatlakozott a Dél-Alföldi Ivóvízminőség Javító Konzorciumhoz, és további 9 településsel létrehozta a Mórahalom és Térsége Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulást. A települési hulladéklerakók rekultivációjának céljából 33 település részvételével létrejött a Dél-Alföldi Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás (DHGT), melynek Zákányszék is tagja. Mórahalom és Zákányszék a KEOP – 2009.-1.2.0. Szennyvízelvezetés és tisztítás c. kiírásra közös pályázatot nyújtott be Mórahalom és Zákányszék települések szennyvízelvezetése és tisztítása címmel, melynek megvalósítására társulást hozott létre a két település Mórahalom-Zákányszék Szennyvízelvezetési és Szennyvíztisztítási Társulása néven ez a projekt már lezárult, a társulás megszűnt 2018-ban. Önkormányzatunk tagja továbbá a Homokháti Önkormányzatok Kistérségfejlesztési Társulásának, a Homokháti Kistérség Belső Ellenőrzési Társulásának is. Cél, hogy a társulások és döntéshozók tevékenységük során figyelemmel legyenek az esélyegyenlőség minden területen történő érvényesülésére.

A Képviselő-testület 2018-ban, *majd 2019-ben és 2020-ban is* megállapította, hogy a kötelező közszolgáltatási alapfeladatainak ellátására kötött társulási és együttműködési megállapodások biztosítják a községi önkormányzatra háruló feladatok eredményes ellátását. A megállapodásokban rögzített célok megvalósultak a felülvizsgált időszakban. Tekintettel arra, hogy önkormányzatunk önállóan nem képes megteremteni valamennyi alapfeladata ellátásának szakmai és pénzügyi feltételét, a Képviselő-testület a továbbiakban is a már meglévő társulásokban, illetve együttműködések kereteiben látja célszerűnek elláttatni a megjelölt feladatait.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A településen az életet, lakhatást, gyermek, időskorú, bántalmazott nő, vagy fogyatékkal élő személy ellátatlanságából eredő azonnali beavatkozást igénylő esélyegyenlőtlenségi probléma nincs. Ez természetesen nem jelentheti azt, hogy az önhibájukon kívül, vagy akár önhibájuk okán is szerény vagy szegényes körülmények között élőkre, elesettekre, bármilyen okból hátrányos helyzetben élőkre, az önkormányzat a kötelező, illetve önként vállalt feladatainak ellátása során fokozottan ne figyelne. A településen a szó klasszikus értelmében vett mélyszegénységben nyomorban élő lakos (család) tudomásunk szerint nincs, azonban a munkahelyek hiánya, az elhelyezkedési esélyek rohamos csökkenése a szerény körülmények között élő emberek, családok rohamos lecsúszásához vezet. Romák nem élnek településünkön, azonban a Romániából érkező mezőgazdasági vendégmunkások száma jelentős. Sokan idényjelleggel tartózkodnak Zákányszéken, azonban egyre több a letelepedő család, mely kérdéssel esélyegyenlőségi szempontból is foglalkozni kell. Elsődleges cél szociális és egészségügyi helyzetük felmérése, lakáskörülményeik megismerése és az esetlegesen veszélyeztető tényezők kiszűrése.

A helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését a Központi Statisztikai Hivatal, a VÁTI Nonprofit Kft. (teljes nevén VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft.), TEIR – Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, TÁKISZ, a helyi Önkormányzat adatbázisa, valamint helyi adatgyűjtés szolgálta. Az esélyegyenlőségi program készítésekor az országos adatbázisokban a 2017. évi adatok még nem minden esetben elérhetőek. Az esélyegyenlőségi szempontból lényeges további adatokat a két év múlva esedékes felülvizsgálat során szükség szerint pótolni kell.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység viszonylag új, de napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom. Ezen elsősorban azt a jelenséget érthetjük, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek, és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből a helyzetből, önerőből kitörjenek. Minden társadalom fokmérője, miképpen bánik a magára maradt emberekkel.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

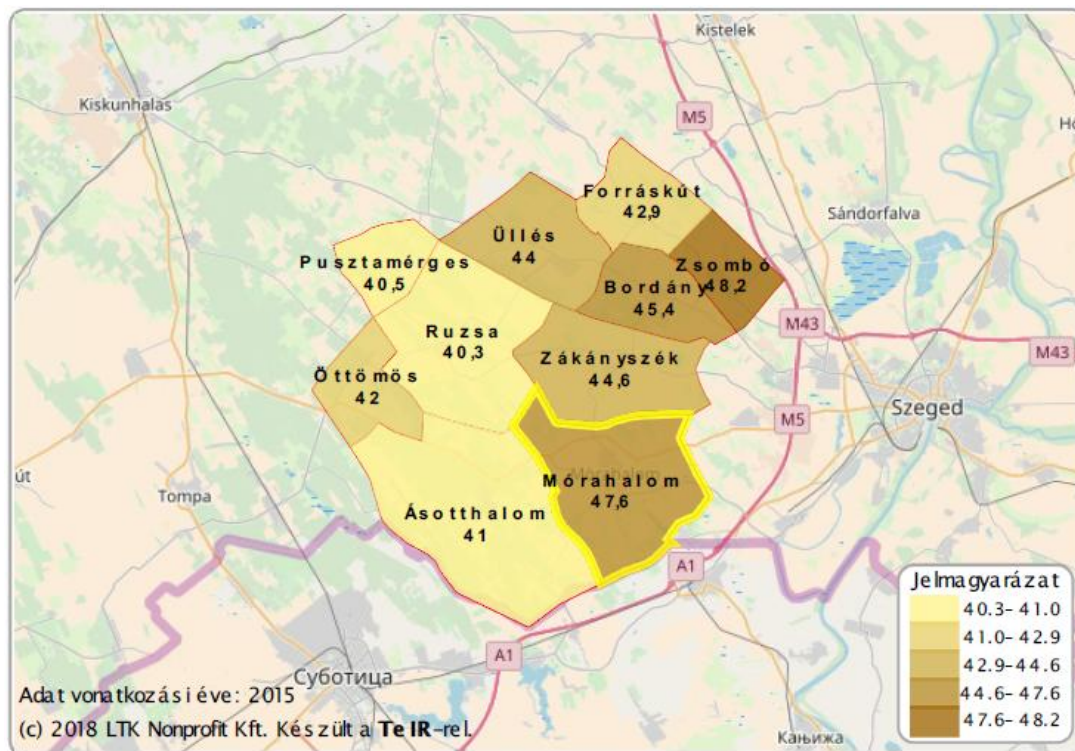
A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket.

A 90-es években a település térségében is megnövekedtek a jövedelmi különbségek, amely a társadalmi rétegek fokozódó elszakadását eredményezte. A lakosság egy része megélhetési nehézségekkel küzd, az elszegényedésnek látható jelei vannak. Elsősorban a tanyai idősödő lakosságot fenyegeti, illetve érte el az elszegényedés, de a pályakezdő fiatal munkanélküliek magas számára is figyelmet kell fordítanunk.

A települések fekvése is eredményez differenciálódást. A Szegedhez közeli településeken a megélhetés a jobb munkalehetőségek, a bejárás lehetősége, a könnyebben elérhető szolgáltatások miatt kedvezőbb. A jövedelmet a háztartások többsége a létfenntartásra, így az alapvető fontosságú élelmiszerekre, valamint a ház, illetve lakás közműköltéseinek fedezésére fordítja.

A háztartások nem elhanyagolható részében a megélhetést részben, vagy teljes egészében a társadalmi juttatások fedezik. Ez elsősorban az állami rendszerű álláskeresési járadék, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, gyermekgondozási díj és segély, családi pótlék, és az önkormányzatok által nyújtott támogatás, valamint egyéb segélyek. Zákányszéken az 100 lakosra jutó személyi jövedelemadót fizetők száma 2015. évben 44,6 fő volt, mely a kistérségben jónak mondható, azonban az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem 2014-ben Zákányszéken volt a legalacsonyabb a kistérségen belül: 428.314 Ft.

Száz lakosra jutó adófizetők száma a kistérségben 2015-ben (fő):

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben szereplő táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A foglalkoztatottság alakulása az országos tendenciát követi. A foglalkoztatottak száma az 1990-es években a legtöbb ágazatban csökkent, kivételt a pénzügyi tevékenység, valamint az alapfontosságú intézmények (közigazgatás, oktatás, egészségügy és szociális ellátás) foglalkoztatása képezhet.

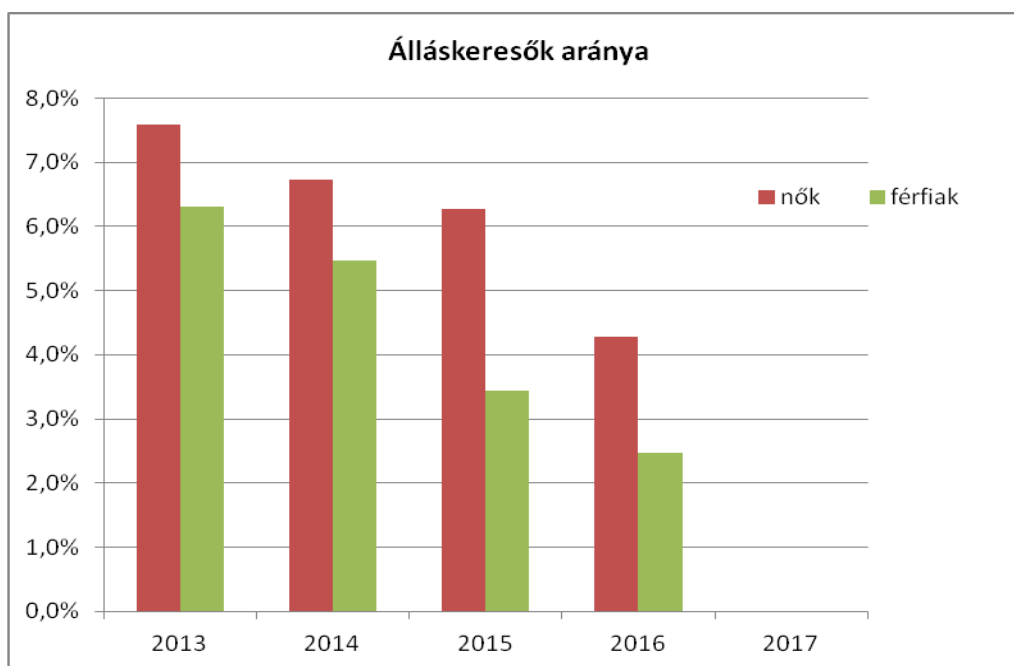
A kereskedelem és szolgáltatás őrizte meg leginkább foglalkoztatási szerepét. A helyi munkalehetőségek korlátozottak, kevés új munkahely jön létre. A termelő- és szakszövetkezetek felbomlásával a térség gazdaságát meghatározó mezőgazdaságban is csökkent a foglalkoztatás, azonban lényeges visszaesés nem következett be. A mezőgazdaság továbbra is fontos szerepét bizonyítja az őstermelők nagy száma, a mezőgazdasági termeléssel foglalkozók több mint 90%-a őstermelő, akik között a kistermelők vannak túlsúlyban. A mezőgazdasági őstermelők, egyéni vállalkozások és társas vállalkozások számából következően a mezőgazdaság ma is az aktív keresők közel felét foglalkoztatja. A pontos arányt azért nehéz felmérni, mert sokan csak kiegészítő jelleggel, mellékállásban gazdálkodnak.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	925	1 012	1 937	70	7,6%	64	6,3%	134	6,9%
2014	930	1 012	1 942	63	6,7%	55	5,5%	118	6,1%
2015	922	1 020	1 942	58	6,3%	35	3,4%	93	4,8%
2016	918	998	1 916	39	4,3%	25	2,5%	64	3,3%
2017	n.a.	n.a.	n.a.	31	n.a.	25	n.a.	56	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

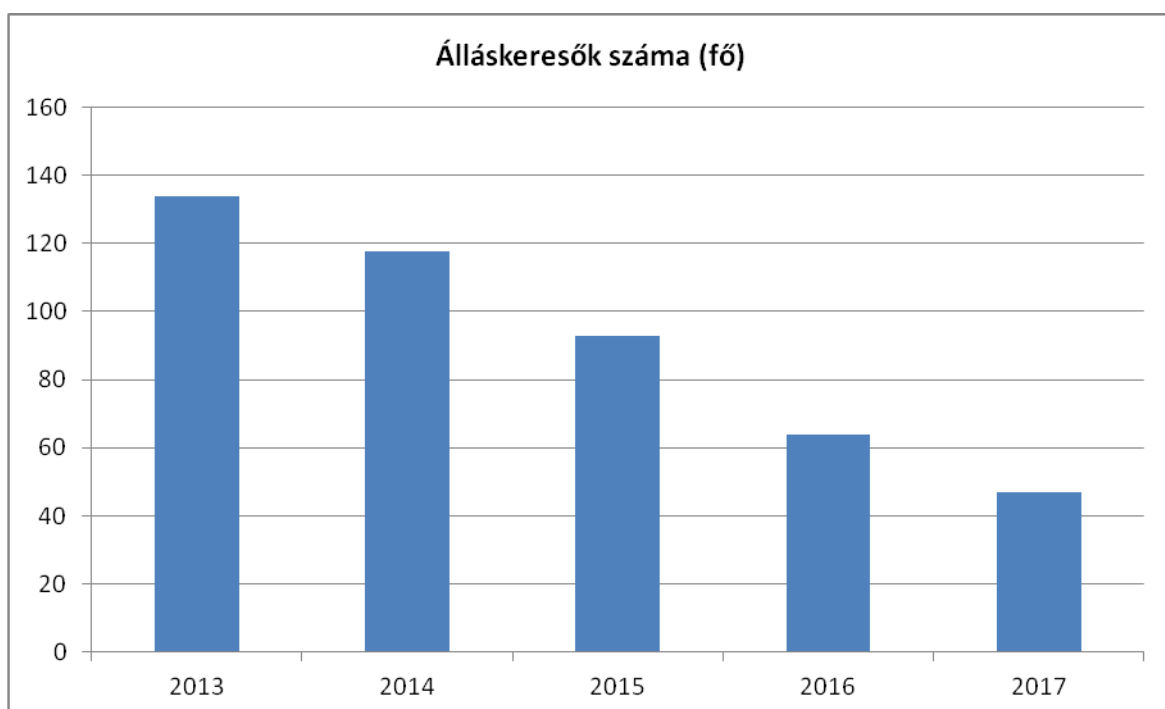

Ezek az adatok rámutatnak arra, hogy a teljes aktív korú lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskeresők száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma bőven 10 % alatti, viszont a nők esetében 1,5 – 2 % magasabb az arány a férfiakhoz képest. Ez javuló tendenciát mutat az elmúlt 5 éves ciklus adataihoz viszonyítva, akkor 2 – 2,5 %-kal volt magasabb a női regisztrált álláskeresők aránya. Tovább árnyalja a képet, hogy ez a számadat csak a nyilvántartott álláskeresők számát jelzi, tehát a nem regisztrált munkanélkülieket nem. A településen jelenleg nem tapasztalható olyan gazdasági folyamat, amely jelentősen csökkenthetné az álláskeresők számát, az önkormányzat az egyik legfőbb foglalkoztató. Az önkormányzat részt vesz a Kormány által megalkotott Startmunka Mintaprogramban és egyéb közfoglalkoztatási programokban is.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		134	117,75	92,75	64	47
20 év alatti (TS 1002)	Fő	2	3	3	1	2
	%	1,7%	2,5%	3,2%	2,0%	3,7%
20-24 év (TS 1003)	Fő	20	16	11	9	4
	%	14,9%	13,8%	11,9%	13,3%	8,5%
25-29 év (TS 1004)	Fő	14	14	9	7	3
	%	10,4%	11,7%	10,0%	10,2%	6,4%
30-34 év (TS 1005)	Fő	14	9	7	5	6
	%	10,4%	7,6%	7,8%	7,4%	13,3%
35-39 év (TS 1006)	Fő	20	16	11	7	5
	%	14,6%	13,2%	12,1%	10,2%	9,6%
40-44 év (TS 1007)	Fő	11	11	8	9	8
	%	8,2%	9,3%	8,4%	14,1%	17,0%
45-49 év (TS 1008)	Fő	17	17	12	8	4
	%	12,5%	14,4%	12,7%	12,1%	8,0%
50-54 év (TS 1009)	Fő	17	13	7	5	5
	%	12,9%	10,6%	7,3%	7,0%	10,1%
55-59 év (TS 1010)	Fő	15	16	16	10	6
	%	11,4%	13,4%	17,3%	15,2%	11,7%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	4	4	9	6	6
	%	3,0%	3,4%	9,4%	8,6%	11,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

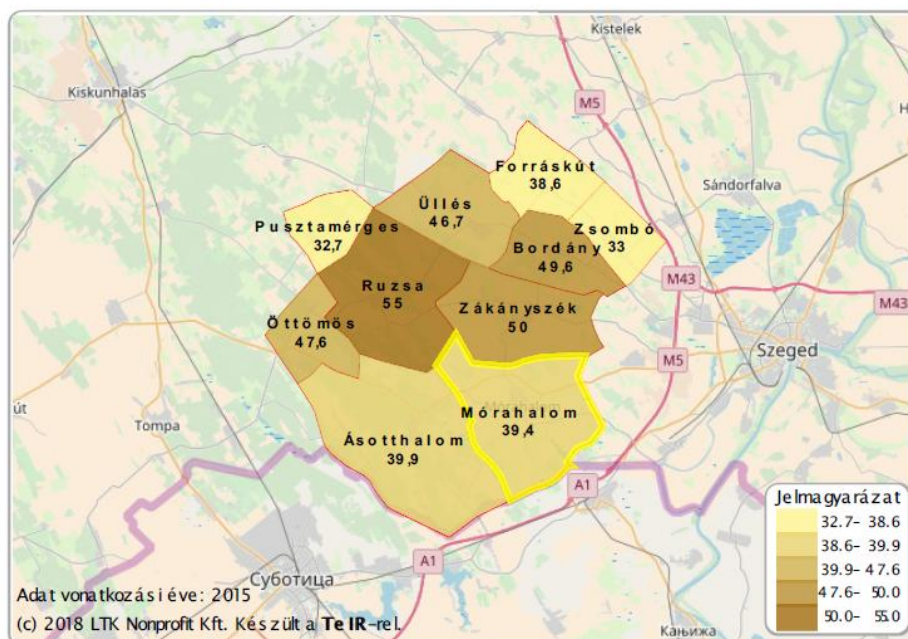
A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontása, illetve idősoros változása rámutat arra, hogy a munkanélküliség a különböző korosztály tekintetében miként változik. A nyilvántartott álláskeresők száma 2013-ban Zákányszék településen 134 fő volt, mely javulást mutat az 5 évvel korábbi 167 főhöz képest. A regisztrált munkanélküliek száma csökkenő tendenciát mutatott 2010-ig, majd 2011-ben ismét növekedést volt tapasztalható. Ennek oka lehet a regisztráció előnyeinek tudatosulása a 36-40 éves és az 56-60 éves korosztály számára, valamint az induló Startmunka mintaprogramok hatása. Természetesen nem hagyható figyelmen kívül továbbra sem az aktív lakosság elhelyezkedésének nehézségei, a térségben lévő nagy foglalkoztatók hiánya sem. Az említett 36-40 éves és 56-60 éves korosztályban volt tapasztalható jelentős romlás 2008 – 2011 között, míg a 21-25 éves korosztály tekintetében kedvező adatokat mutatott korábban a táblázat. 2013-2017 között jelentős csökkenés volt tapasztalható, mely a munkaerőpiaci helyzet és a foglalkoztatáspolitikai változásai miatt következett be a 20-59 év közötti korosztályban.

3.2.3. számú tábla - A nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma		
	fő		
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen
2013	70	64	134
2014	63	55	118
2015	58	35	93
2016	39	25	64
2017	31	25	56

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya a kistérségben 2015-ben (fő) :

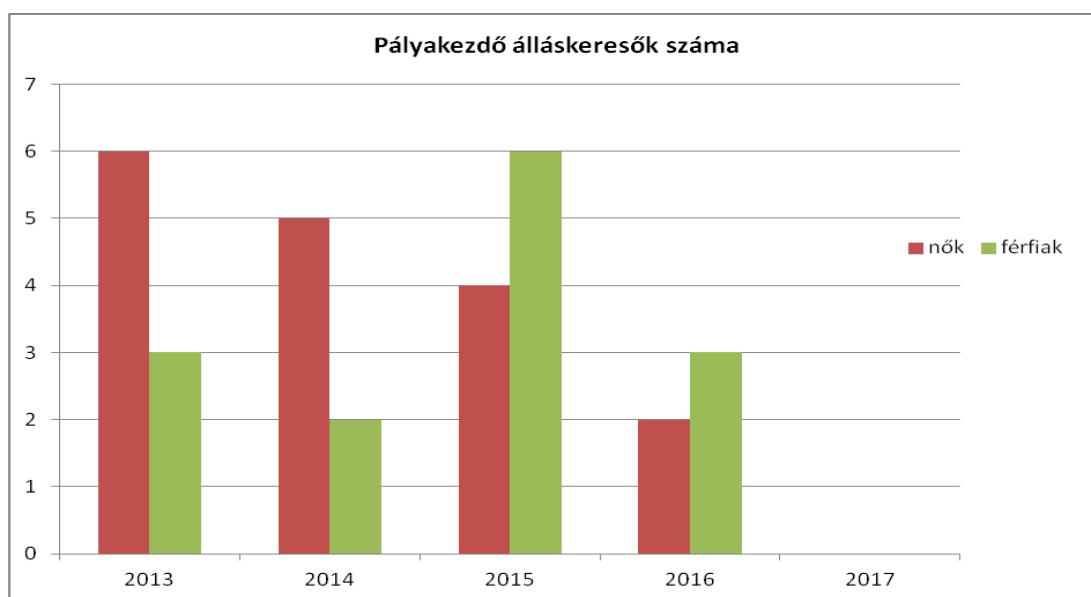
Az adatok rámutatnak arra, hogy milyen arányban vannak munkanélküliek a településen. A tartós munkanélküliek arányában csökkenő tendencia volt megfigyelhető 2009 után. Ezen időszakban 68,2 %-ról 53,6 %-ra csökkent ez az arány, mely jelentős javulást jelentett. A tartósan munkanélküliek körében viszont a munkára való hajlam és képesség is lecsökkent eközben. A regisztrált munkanélküliek között minden korosztályban a nők vannak többségben. Megállapítható, hogy a tartósan elhelyezkedni nem tudók aránya továbbra is magas a legutóbbi, 2015. évi adatok alapján is mivel az a kedvező tendencia ellenére is eléri az 50 %-ot.

A tényleges munkanélküliség azonban a táblázatból leszűrhető adatoknál magasabb lehet. Sokan nem regisztráltatják magukat, és a munkanélküliségi segély folyósításának megszűnésével a rendszerből kikerültek sem jelennek meg a statisztikában. A munkanélküliség elsősorban a nők, a fizikai foglalkozásúak között és az alacsony iskolai végzettségűek körében jelentkezik. Esélyegyenlőségi szempontból fokozott figyelmet kell fordítani ezen csoportokra főként a női munkanélküliség problémájára.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	206	211	417	6	2,9%	3	1,4%	9	2,2%
2014	205	209	414	5	2,4%	2	1,0%	7	1,7%
2015	207	203	410	4	1,9%	6	3,0%	10	2,4%
2016	210	204	414	2	1,0%	3	1,5%	5	1,2%
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból nyert adatok egy fontos munkaerő-piaci helyzetre, a pályakezdők helyzetére irányítja a figyelmet. 2011-ben a 18-29 éves korosztály 4,7 % pályakezdő álláskereső volt, mely a 2008-as adatokhoz képest 1,2 %-os növekedést jelzett. A 2013-2017-es időszakban a pályakezdők körében a nők száma kis mértékben emelkedett, míg a férfiaknál kismértékű csökkenés volt tapasztalható. A vizsgált korosztály tekintetében figyelni kell arra, hogy az amúgy is öregedő településünkről a szakképzett, érettségizett fiatalok elvándorlása további negatív tényező lehet.

A pályakezdő munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek javítása érdekében azoknak a munkaadóknak, akik a pályakezdők munkaviszony keretében történő foglalkoztatását vállalják, különböző támogatások nyújthatók, valamint a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül további lehetőségek vannak a munka világába történő bevezetésre, képzéseken való részvételre. Ezeket a lehetőségeket figyelni kell és tájékoztatni erről az érintett lakosságot.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	83,7%	88,0%	16,3%	12,0%
2011	92,6%	96,1%	7,4%	3,9%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

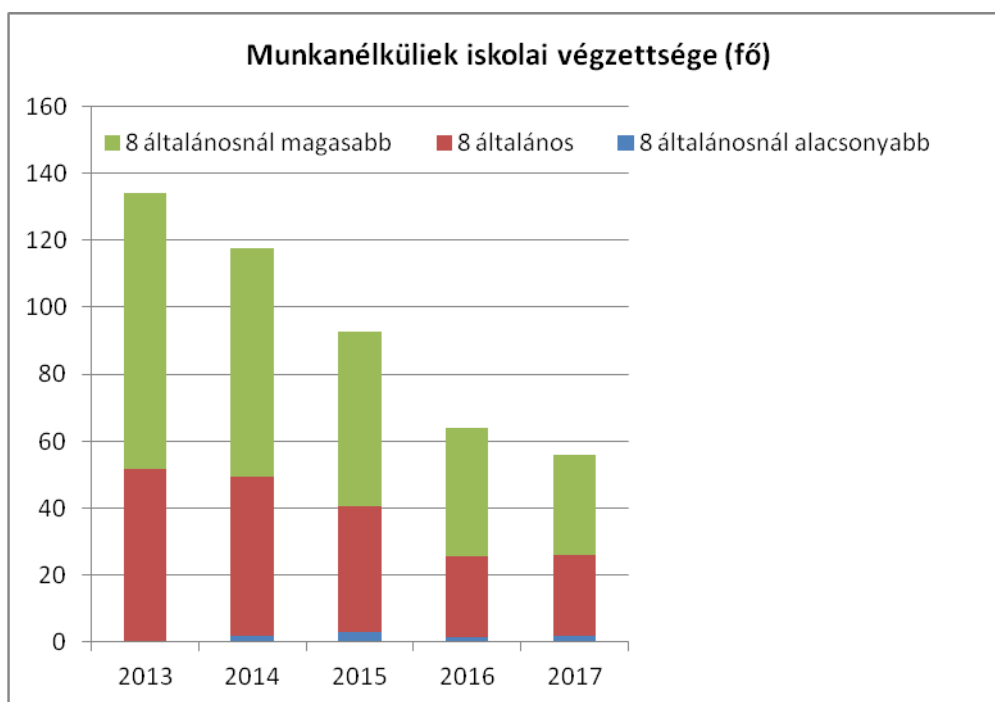
A lakosság iskolai végzettsége javuló tendenciájú. Az alapfokú végzettség hiánya a 60 év feletti korosztályt érinti elsősorban. Zákányszéken 2001 és 2011 között több mint 8%-kal csökkent az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, 15. életévüket betöltött lakosok száma.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	134	0	0,2%	52	38,4%	82	61,4%
2014	118	2	1,5%	48	40,3%	69	58,2%
2015	93	3	3,2%	38	40,7%	52	56,1%
2016	64	2	2,3%	24	37,5%	39	60,2%
2017	56	2	3,1%	24	43,5%	30	53,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az adattábla számszerűen adja meg, hogy a nyilvántartott álláskeresők közül milyen létszámban vannak az alacsony iskolai végzettségűek. 2017 évben az álláskeresők 46,6 %-a volt alacsony végzettségű. A lakosság szakképzettsége a kistérség gazdasági szerkezetét tükrözi. A szakképzés a kistérségben korábban korlátozott volt, szakma és egyéb középfokú végzettség elsősorban a szegedi szakképző iskolákban volt szerorzhető. Mórahalom Városi Önkormányzat és a Szegedi Szakképzési Centrum együttműködéseként létrejött új intézmény a Szegedi Szakképzési Centrum Tóth János Móraalmi Szakképző Iskolája 2018/2019. tanévtől kezdte meg működését. A szakképző iskola életre hívását az a szándék vezérelte, hogy a móraalmi térséghez és a tágabb környezetéhez tartozó települések pályaválasztás előtt álló diákjainak minél szélesebb körű, versenyképes tudás elsajátítására adjunk lehetőséget, ezzel is biztosítva helyben maradásukat, az otthon jövőjét.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulóak száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2013	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középfokú iskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (fő) - (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Zákányszéken nincs általános iskolai felnőttképzés, arról nincs adatunk, hogy a település lakói más településen részt vesznek-e ilyen oktatásban. A hiányzó adatok ellenére általánosságban elmondható, hogy a településen nyilvántartott munkanélküliek között jelentős azok aránya, akik csak alacsony végzettséggel rendelkeznek. Középfokú végzettség hiányában a szakképzések többsége sem szerezhető meg, így ezeknek a lakosoknak a többsége a munkaerőpiac csak olyan területein tud elhelyezkedni, ahol semmilyen speciális szaktudásra nincs szüksége. Az iskolarendszeren kívüli szakképzés megszerzésének egyik lehetőségeként alakult ki az utóbbi években, hogy a nyilvántartott álláskereső az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül pl. közfoglalkoztatási program keretein belül, a munkavégzés alól felmentve szerez valamilyen dokumentált szakképzést. A munkanélküliség csökkentését célzó programok sikerét lassítja és nehezíti, hogy a hagyományos mezőgazdálkodási szaktudás nehezen váltható át a mai korszerű szakmák ismeretére és gyakorlatára, más jellegű munkakultúra pedig csak kis mértékben alakult ki.

c) közfoglalkoztatás

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

Év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakossághoz képest
2010	32	2%	0	0%
2011	54	3%	0	0%
2012	40	2%	0	0%
2013	26	2%	0	0%
2014	43	2%	0	0%
2015	64	3%	0	0%
2016	65	4%	0	0%
2017	40	2%	0	0%

Forrás: Önkorm. adatai

2010 – 2017. években az aktív korú lakosság 1,5 – 3,5 %-a vett részt közfoglalkoztatásban. A 2010-2011 években elsősorban rövidebb távú, néhány hónapos önkormányzati közfoglalkoztatás zajlott Zákányszéken, 2012-től azonban a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása koordinálásával településünkön is beindult több Startmunka mintaprogram. Ennek koordinálását később átvette önkormányzatunk és az adott évi támogatási lehetőségeknek megfelelően továbbra is részt vesz közfoglalkoztatási programok lebonyolításában. 2017-ben két önkormányzati résztulajdonban lévő szociális szövetkezet is alakult Zákányszéken, melyek 4 főt foglalkoztatnak közfoglalkoztatás keretein belül.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

Az elmúlt 5 évben stagnált a helyi vállalkozások száma településünkön. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya „Álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő” támogatással segíti az álláskeresőt.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munkanapokon	átlagos utazási idő autóbuszsal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpárúton való megközelíthet őség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum	5 perc	5 db	12 perc	0	-	Zákányszék - Mórahalom	30 perc
Megye- székhely	20 perc	25 db	36 perc	0	-	Zákányszék - Mórahalom - Domaszék - Szeged	90 perc
Főváros	100 perc	Nincs közvetlen járat	-	0	-		-

Forrás: DAKK, önkormányzat adatai

A legközelebbi centrum Zákányszékhez, a 8 km-re található Mórahalom, ahol járási hivatal, földhivatal, okmányiroda és munkaügyi központi kirendeltség is működik. Busszal viszonylag jól megközelíthető, autóval 6 perc alatt, kerékpárral közúton 30 perc alatt elérhető. A megyeszékhely Szeged, amely 22 km-re található Zákányszéktől. Autóval 20 perc alatt elérhető, a busz közlekedés megfelelő.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Ezen programok a Csongrád Megyei Kormányhivatal Mórahalmi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának koordinálásában működnek Zákányszéki lakosok számára is elérhetően.

2018. évben a GINOP 5.2.1-14 Ifjúsági Garancia Rendszer és a GINOP 5.1.1-15 „Út a munkaerőpiacra” elnevezésű programok keretében biztosítanak lehetőséget regisztrált

álláskereső számára, támogatott képzések elvégzésére. A programok célja, hogy az álláskereső nagyobb eséllyel tudjanak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon. Ilyen többek között a targoncavezetői képzés, szakképesítéssel rendelkezőknek nyelvi képzések és egyéb képzések.

Az álláskereső a képzés idejére jogosultak keresetpótló juttatásra, a lakóhely és a képzés helyszíne között az utazási költséget is megtérítik, valamint a teljes képzési díj és az első vizsga költsége sem az ügyfelet terheli. A programok célja a 25 év alatti fiatalok, valamint a 25-64 év közötti álláskereső, különös tekintettel az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők segítése. A képzés elvégzését követően az ügyfeleknek lehetősége nyílik támogatott foglalkoztatásra, lakhatási és vállalkozóvá válási támogatásra.

3.2.12. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – fiatalok

	van/nincs	Felsorolás
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen	<i>nincs</i>	-
fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a vonzasközpontban	<i>van</i>	<i>Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai</i>
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen	<i>nincs</i>	-
az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a vonzasközpontban	<i>van</i>	<i>Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai</i>

Forrás: helyi adatgyűjtés

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Településünkön nincsenek felnőttképzési programok. A Csongrád Megyei Kormányhivatal Mórahalmi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának irányításával és szegedi képzőintézetek szervezésében elérhetőek ilyen jellegű képzések a zákányszéki lakosok számára.

3.2.14. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
<i>felnőttképző programok a településen</i>	<i>nincs</i>	-
<i>felnőttképző programok a vonzasközpontban</i>	<i>van</i>	<i>Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai</i>

<i>egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a településen</i>	<i>van</i>	<i>Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai</i>
<i>egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzásközpontban</i>	<i>van</i>	<i>Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály képzései, programjai</i>
<i>Helyi foglalkoztatási programok a településen</i>	<i>van</i>	<i>Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály programjai</i>
<i>Helyi foglalkoztatási programok a vonzásközpontban</i>	<i>van</i>	<i>Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály programjai</i>

Forrás: helyi adatgyűjtés

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Közfoglalkoztatás keretein belül elsősorban a rászoruló-, valamint a szakképzettséget igénylő munkaköröknél a megfelelő végzettséggel rendelkező helyi lakosok kerülnek foglalkoztatásra. Roma lakosság nincs Zákányszéken, viszont romániai vendégmunkásokat – roma származásúakat is – viszonylag nagy számban alkalmaznak helyi őstermelők, vállalkozók.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A törvénymódosítás értelmében 2015. január 1-től a szociális terület is jelentős változáson ment át és ezzel összhangban a vonatkozó helyi önkormányzati rendelet is módosításra került. Az állam és az önkormányzatok segélyezéssel kapcsolatos feladatai egyértelműen elváltak egymástól, és átalakult a finanszírozás rendszere.

Valamennyi jövedelemkompenzáló támogatás, így a korábban jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatalok hatáskörébe került. Az aktív korúak ellátásával kapcsolatban kétféle ellátástípus állapítható meg, egyrészt a foglalkozást helyettesítő támogatás, másrészt az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (ez utóbbi a megszűnő rendszeres szociális segély helyébe lép). Járási hatáskörben maradt az időskorúak járadéka, az ápolási díj, a közgyógyellátások, valamint az egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság.

Az önkormányzatoknál kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők, melyek egységesen „települési támogatás” elnevezésre hallgatnak. Ide tartoznak a korábbi átmeneti, családi krízis-, lakásfenntartási, gyógyszerkiadási, ápolási célra vagy más címen kifizetett segélyek.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás

2011. szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta

teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. A bérpótló juttatásban részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. Közfoglalkoztatásban csak a Foglalkoztatási Osztály által közvetített álláskereső, elsősorban bérpótló juttatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével kötelesek elfogadni. Az FHT összege a mindenkori öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28 500 forint volt, majd ez lecsökkent 22.500 forintra.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2013	1 937	n.a.	n.a.
2014	1 942	1	0,0%
2015	1 942	4	0,2%
2016	1 916	4	0,2%
2017	n.a.	5	n.a.

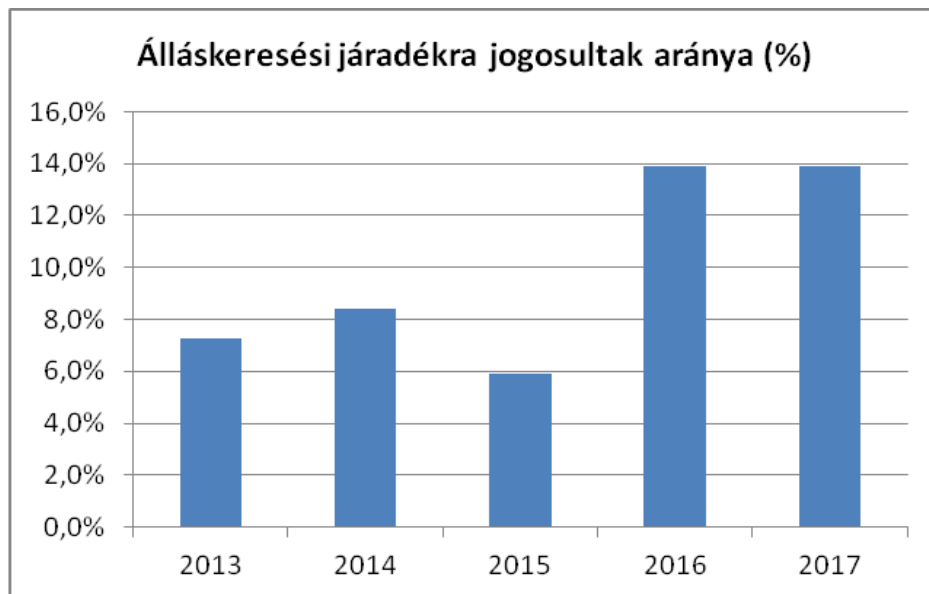
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A számadatok azt mutatják, hogy az álláskeresői segélyben részesülők száma és aránya alacsony. Ennek oka elsősorban az lehet, hogy a jogszabályi változások miatt egyre kevesebben tartoznak a jogosultak körébe.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresői száma

Év	Nyilvántartott álláskeresői száma (TS 1301)	Álláskeresői járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	134,00	9,75	7,3%
2014	113,00	9,50	8,4%
2015	92,75	5,50	5,9%
2016	57,50	8,00	13,9%
2017	55,75	7,75	13,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresési járadékra jogosultak aránya 2011-ig jelentős emelkedést mutatott, majd 2012-ben - elsősorban a jogszabályváltozások miatt – jelentős mértékben lecsökkent. Ezt követően a járadékra jogosultak száma kis mértékben tovább csökkent, ennek ellenére a nyilvántartott álláskeresők számának zuhanása miatt arányuk kis mértékben mégis növekedett 2013 és 2017 között.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401))		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	24,00	1,24%	0,00	0,00%
2014	9,75	0,50%	0,75	0,66%
2015	14,25	0,73%	4,00	4,31%
2016	3,00	0,16%	3,50	6,09%
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adatsorai azt jelzik, hogy az adott településen a szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen. Rendszeres szociális segélyt az az aktív korú személy kaphat, aki nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aktív korú személyek részére nyújtott támogatás, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső

személy veheti igénybe. 2008 után jelentős változások történtek a rendszeres szociális segély szabályozásában. 2009 után mind a rendszeres szociális segélyben részesülők, mind a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (álláskeresési támogatásban) részesülők létszáma emelkedett a településen, azonban az elmúlt 5 év adatait tekintve ez a tendencia megfordult a kormányzati törekvéseknek megfelelően.

A helyi önkormányzat alapellátási kötelezettsége keretében a szociálisan rászorultsági helyzetben élőkről pénzbeli és természetbeni szociális támogatási rendszere, valamint intézményi - személyes gondoskodást nyújtó - ellátási rendszere útján gondoskodik. Pénzbeli ellátások: Települési támogatásokat szabályozó önkormányzati rendelet szerint. Természetben nyújtott szociális ellátások: Köztemetés, Közgyógyellátás, Szociális célú tűzifa igénylés, egyebek a települési támogatásokat szabályozó önkormányzati rendeletben foglaltak szerint.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	bérlakás állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	szociális lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	egyéb lakáscélra a használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	1 434	n.a.	5	0	0	0	n.a.	n.a.
2014	1 434	n.a.	5	0	0	0	n.a.	n.a.
2015	1 434	n.a.	5	0	0	0	n.a.	n.a.
2016	1 434	n.a.	6	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	7	0	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Zákányszéken 7 db önkormányzati bérlakás van jelenleg, melyek mindegyike lakott és megfelelő lakáskörülményeket biztosít. A jelentkezések számából kiindulva kijelenthető, hogy igény van újonnan kialakított bérlakásokra.

Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális és Gyermekjóléti Központ Zákányszéki Tagintézménye Bentlakásos Idősek Otthonát működtet a település belterületén, melynek bővítésére igény és szándék mutatkozik az érintettek részéről.

Az egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanokról és az elégtelen lakhatási körülményekről információkkal nem rendelkezünk. A lakhatatlanná nyilvánítás ma a Járási Hivatal feladata és építéshatóságilag alátámasztható tények indokolják.

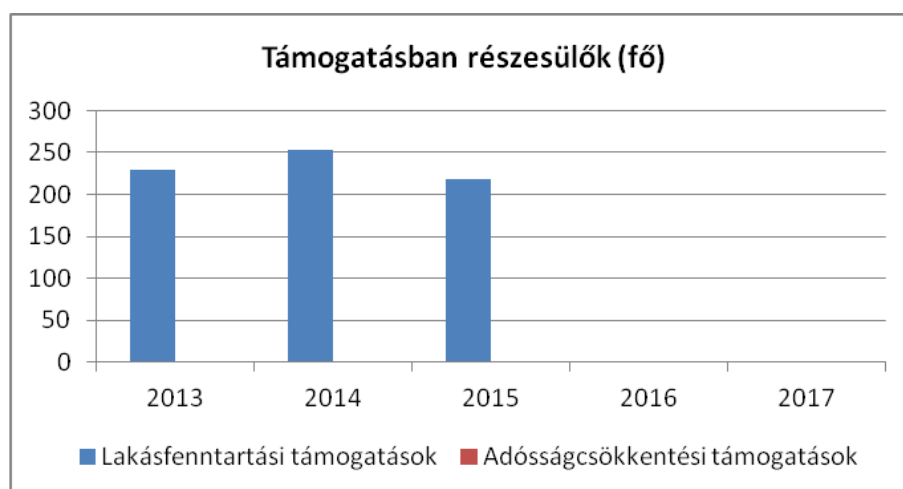
a) lakhatást segítő támogatások

A mindennapi életfenntartás mellett a lakás fenntartására fordított kiadások igen megterhelőek a célcsoport családjai számára. A terhek enyhítését szolgálja az Szt-ben és a helyi rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén igénybe vehető lakhatási támogatás. A támogatás pénzbeli és természetbeni ellátásként is folyósítható. Településünkön természetbeni ellátásként elsősorban szolgáltatóhoz utalással történik a támogatás megállapítása.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	230	n.a.
2014	253	n.a.
2015	218	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak, az ilyen helyzetbe jutók számának megállapításához nyújt segítséget ez a táblázat. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat

hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. 2008 – 2011 között megduplázódott a lakásfenntartási támogatásban részesülők száma a jogszabályi változásoknak köszönhetően. Az elmúlt 5 évben stabilizálódott a támogatásban részesülők száma a településen.

b) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Az élet minden területén érvényesül a tanyán élők hátrányos helyzete. A tanyák teljes körű infrastrukturális ellátása nehezen megoldható. A tanyák komfortfokozata a belterületi lakások mögött általában elmarad. A belterületen lévő lakások többsége városi életkörülményeket biztosít. A lakások mérete és közműellátottsága főleg a tanyák miatt a megyei és országos adatokhoz képest elmaradást mutat. A személygépkocsi ellátottság az országos adatoknak megfelelő. A személygépkocsira mind a mezőgazdasági termelés során, mind a mindennapi életben szüksége van az itt lakóknak, a tömegközlekedés ezt csak kiegészíti, de nem váltja ki. A tanyán ez szinte létszükséglet, amely a gyors kapcsolatot biztosítja a külvilággal.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Zákányszéken nincsenek telepek, szegregátumok.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A lakosság egészségügyi alapellátása 2 vegyes háziorvosi körzetben történik 2 orvossal, ápolókkal és 2 védőnővel. Fogászati ellátás a Petőfi utcai rendelőben biztosított. Az egészségügyi ellátás minden területén biztosított a négy szemközti orvos-beteg találkozás lehetősége, az elérhetőség. Az egészségügyi intézmények EU-konform kialakítása megtörtént (akadálymentesítés, mozgáskorlátozott bejáró, mellékhelyiségek stb.). A községben több éve működik a foglalkozás egészségügyi ellátás.

A szakorvosi, valamint a fekvőbeteg ellátás Szeged és Mórahalom szakrendelőiben és Szeged fekvőbeteg intézeteiben férhető hozzá. A községben gyógyszertár működik, mely gyakorlatilag minden igényt kielégít.

Az ügyeleti rendszer jelentős átalakítása történt meg a 2000. évben. A szomszédos Mórahalmon, kb. 8 km-re található a legközelebbi mentőállomás, amely az éjszakai és hétvégi Központi Orvosi Ügyeletnek is otthont ad. Az ügyeleti rendszer keretében az ellátás több résztvevő közreműködésével teljes egészében lefedett, mely a központi, a háziorvosi, a térségi háziorvosi ügyeletből áll. Központi ügyelet: a községi önkormányzat és az OMSZ Csongrád Megyei Szervezetével kötött megállapodás útján a mentőszolgálat Mórahalmi Ügyeleti Központ látja el a járóbeteg orvosi ügyeletet. Háziorvosi ügyelet: a községi önkormányzat és a helyi háziorvosok közötti megállapodás alapján a vállalkozó háziorvosok helyben közreműködnek az ügyeleti szolgálati rendszerben. Térségi háziorvosi ügyelet: a mórahalmi mentőállomáson, a térség és a helyi háziorvosok közreműködésével működik az ügyeleti rendszer.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2013	2	0	0
2014	2	0	0
2015	2	0	0
2016	2	0	0
2017	2	0	0

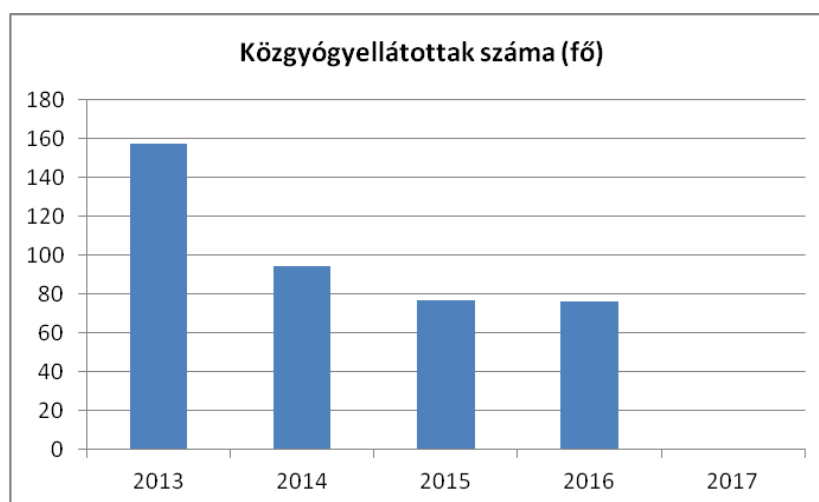
Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az orvosi, egészségügyi ellátást, illetve annak változását mutatja be a táblázat, mely szintén lényeges adat az adott település infrastruktúrájának és szolgáltatásainak vonatkozásában. A gyermekorvosi ellátást jelenleg a vegyes praxisban dolgozó háziorvosok látják el. A jelenlegi OEP finanszírozás és demográfiai mutatók mellett a község önálló gyermekorvosi ellátást plusz finanszírozás bevonása nélkül nem tud biztosítani. A szakmai színvonal garanciáját konzultánsi rendszer biztosítja.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	157
2014	94
2015	77
2016	76
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ez az adat szintén az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: 1. alanyi jogon, 2. normatív alapon, 3. méltányossági alapon. Zákányszéken 2013-óta folyamatosan csökken a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2013	27	0	27
2014	29	0	29
2015	n.a.	0	n.a.
2016	33	0	33
2017	n.a.	0	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [a közeli hozzátartozók meghatározásáról ld. a Ptk. 685. § b) pontját], ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Az ápolási díjban részesülők száma emelkedő tendenciát mutat az utóbbi években. Az adatok hiányosak, a következő felülvizsgálat alkalmával lehetőség szerint pótolni kell az adatokat.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A felnőtt lakosság megbetegedései között a magas vérnyomás, a keringési zavar okozta szívbetegségek állnak az első helyen, ezt követik a mozgásszervi betegségek. Magas arányt képvisel a kor specifikus cukorbetegség, és a különböző légúti megbetegedések is. Fontos, hogy a nőgyógyászati daganatos megbetegedések megelőzésében nagy szerepet játszó méhnyakrákszűrések elérhetőek legyenek a település női lakossága számára. Mammográfiai szűrés és méhnyakrák vizsgálat Szegeden elérhető. A Zákányszék Jövőjéért Alapítvány és az önkormányzat szervezésében minden évben megrendezésre kerülő települési Egészség hét programsorozaton rendszeresen és ingyenesen végeznek koleszterin és vércukorszűrést, ortopédiai szűrést, hallásvizsgálatot, computeres látásvizsgálatot és nőgyógyászati szűrővizsgálatot. A háziorvosok jelentős prevenció munkát végeznek, településünkön is egyre nagyobb szerep jut a megelőzésnek. A hipertóniaszűrés, az anyagcsere betegségek feltérképezése, az egészségre ártalmas rizikófaktorokra (dohányzás, alkohol...) való figyelemfelhívás a leggyakoribb.

Az óvodai és iskolai egészségügyi tevékenység keretén belül a gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fejtetvességi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, fogászati vizsgálatok és beavatkozások, csoportos egészségnevelés és mentális gondozás történik. A koragyermekkor kötelező szűrések a védőnői látogatások alkalmával, valamint a védőnői tanácsadóban megtörténik. Az iskola-egészségügyi ellátás megoldott, ingyenes fogászati szűrővizsgálat elérhető a településen.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Zákányszéki Manó-kert Óvoda és Bölcsőde fejlesztő programokkal áll a gyermekes szülők rendelkezésére. Egészségügyi fejlesztő és rehabilitációs ellátás elérhető Mórahalmon és Szegeden egyaránt.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az egészséges táplálkozásra odafigyelnek a szociális területen dolgozó munkatársaink, élelmezés vezetőink. Törekedni kell a zöldségek, gyümölcsök fogyasztásának növelésére, csökkenteni a cukor és só felhasználását. Fontos odafigyelni, hogy minél kevesebb túlsúlyos, allergiás, cukorbeteg gyermek és felnőtt legyen településünkön. Településünkön néhány éve a diétás étkeztetés is biztosított a Zákányszéki Manó-kert Óvoda és Bölcsőde konyháján keresztül, ahol minden feltétel adott a helyi igények kiszolgálásához.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Zákányszéken a lakosság sportolási feltételei jók. A futball-pálya, bitumenes sportpálya, sportcsarnok, korszerű sportöltöző jelenleg megfelelő ellátást biztosítanak. A testnevelés és a sport megszerettetése az óvodában kezdődik, ahol rendszeres testnevelés foglalkozásokat tartanak az óvónők. Az úszásoktatás helyben jelenleg nem biztosított, a térségben, a közeli Mórahalmon megépített és működtetett téli úszóudvarban a lehetősége adott. Az iskolában a tanulók a tanórákon kívül járhatnak az iskolai sportfoglalkozásokra: labdarúgásra, kézilabdára, asztaliteniszre és úszásra. Az iskolai sportélet jónak mondható, a gyerekek kedvelik a foglalkozásokat. A tanulók szép eredményeket értek el a körzeti, megyei, diákolimpiai versenyeken.

Sportcsarnok: Az 1992-ben átadott NB II-es minősítésű küzdőtérrel rendelkező önkormányzati fenntartású Sportcsarnokban jelenleg a délelőtti órákban az iskola, óvoda tartja a sportfoglalkozásait, délutánonként a szakkörök, esténként a felnőttek veszik birtokba a létesítményt. A sportlétesítmény otthont ad nagyobb rendezvényeknek, táboroknak. A Zákányszék Községi Sportkör és a Zákányszéki Szabadidő és Ifjúsági Tömegsport Egyesület sportolási lehetőséget biztosít a fiatalok számára. Rendszeres foglalkozásokat tartanak az általános iskolából kikerült gyermekek és felnőttek számára egyaránt. A létesítmény 2018-ban teljeskörűen megújul, melynek keretében megvalósul a részleges akadálymentesítés is.

Zákányszék Község Önkormányzata a füves sportpálya mellett kültéri fitness park kialakítását tervezi pályázati forrásból.

Kapcsolódó feladatok:

- Szabadidős, szórakoztató, ismeretterjesztő előadások, programok, kiállítások szervezése.
- Hagyományokkal rendelkező művészeti csoportok működésének- és új csoportok indításának elősegítése.
- Biztosítani kell a tradicionális rendezvények megtartását, elő kell segíteni új programok megvalósítását.
- Sport vonatkozásában továbbra is támogatnunk kell, a helyi sport és szabadidős civil szervezeti tevékenységeket (Sport Kör, SZITE).
- Fontos feladat a mozgás, a sport, az egészséges életmód népszerűsítése.
- A Szabadidő és Sportcentrum tovább fejlesztése. (Kültéri fitness park megvalósítása a tervek között.)
- A sportcsarnok felújítása, energetikai korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásával. Ez a feladat 2018. december 31-ig megvalósul.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés:

A szociális feladatok megoldása és a szociális ellátórendszer hatékonyabb működtetése érdekében meghatározott célok mentén elindult egy több lépcsőben megvalósuló integrációs törekvés a Homokháti Kistérség települései között. Ennek első lépéseként 2007. január 31-től létrejött a Homokháti Családsegítő és Gyermejjóléti Központ, mely a Homokháti Kistérség mind a 9 településén ellátta a családsegítő és gyermejjóléti szolgáltatást. A társulás fejlesztési célként tűzte ki a meglévő alapszolgáltatások színvonalának növelését, az ellátások kiterjesztését. A szakmai munka hatékonyságának, szakmai színvonalának fejlesztése és főleg a kisebb településeken a szociális biztonság növelése érdekében valamint a szervezeti integrációval pénzügyileg rentábilisabb ellátórendszer kerülhet kialakításra. A fentieknek megfelelően 2009. január 1-től kialakítandó Homokháti Integrált Szociális és Gyermejjóléti Központ integrálja a már társulási formában működő családsegítő és gyermejjóléti szolgáltatásokat, házi

segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, idősek nappali ellátása, tanyagondnoki szolgáltatás, védőnői szolgálat, támogató szolgálat, közösségi pszichiátriai ellátás, szakosított szociális ellátási formák közül idősek ápolást- gondozást biztosító ellátásokkal.

Településünkön elérhető személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások:

Alapszolgáltatások:

Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális és Gyermekjóléti Központ Zákányszéki Tagintézményének bemutatása:

Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Szociális alapszolgáltatásaink működtetése azt a cél szolgálja, hogy a Zákányszék ellátási területén élő idősek, rászoruló személyek, családok, szükségleteik szerint megkapják a megfelelő segítséget, támogatást életük könnyebbé tételéhez. A szociális szolgáltató központ együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti-gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel.

Szociális étkeztetés:

Az étkeztetés keretében azoknak a rászorulóknak a napi egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodunk munkanapokon, akik önmaguk és eltartottaik részére szociális helyzetük, koruk, vagy egészségi állapotuk miatt tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani az étkezést. A szociális étkeztetés biztosítása az intézmény főzőkonyhájáról történik, házas, ízletes és változatos ételek formájában. A konyha tevékenységét közvetlenül az élelmezésvezető felügyeli, koordinálja.

Az ételek fogyasztása történhet helyben, az intézmény éttermében, illetve elvitellel és kiszállítással. Azon rászorultak legalább egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodunk a hét munkanapjain, akik azt önmaguk és eltartottaik részére szociális helyzetük, koruk, vagy egészségi állapotuk miatt tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. 2011-ben pályázati forrásból infrastrukturális bővítésre került sor. korszerű konyha és ebédlő kerül kialakításra, amely lehetővé teszi a szociális étkeztetés igénybevétele iránt növekvő igényeket és az étel helyben fogyasztását.

Házi segítségnyújtás:

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az önmagát saját erőből ellátni nem képes igénybevevő önálló életvitelének fenntartását, szükségleteinek megfelelően, lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A házi segítségnyújtás keretében gondoskodunk azokról az idős, pszichiátriai beteg, fogyatékos személyekről valamint szenvedélybetegekről, akik, állapotukból adódóan, önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek. A szolgáltatásból adódó feladatokat házi gondozónők látják el, lelkiismeretes odafordulással és nagy empátiával.

Azok a személyek igényelhetik tehát, akik koruk vagy egészségi állapotuk miatt nem tudnak önmagukról gondoskodni, de saját lakásukban, otthonukban élnek. A házi segítségnyújtás keretében biztosítjuk: az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést, a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

A házi gondozásban a bevásárlás, mosás, takarítás és a meleg étel hozzáféréseinek, kijuttatásában való közreműködés a meghatározó tevékenységi forma. 2011-ben megvalósuló infrastrukturális bővítésnek köszönhetően akadálymentes környezetet biztosítva lehetőség nyílik a házi segítségnyújtásban részesülőkhöz ellátásában biztosított szolgáltatások körének bővítésére, az ellátás színvonalának emelésére.

A 2014. évben megkezdődött az átalakítás a házi segítségnyújtás szabályozása terén, amely a gondozási tevékenységek körét, valamint a ponthatár módosításával a jogosultsági feltételeket érintette. A módosítások tovább folytatódnak annak érdekében, hogy a házi segítségnyújtás keretében az igénylők

szüksége alapján célzottabb szolgáltatásnyújtásra kerüljön sor, és az állami szerepvállalás erősödjön a nagyobb ellátási szükséglettel rendelkező személyek irányában, annak szem előtt tartásával, hogy a szolgáltatásnyújtás biztosítása mellett minél tovább az otthonukban maradhassanak a segítségre szoruló személyek. E célkitűzés mellett a módosítás a későbbi differenciált és célzottabb támogatás kialakításának lehetőségét is megteremti. Fentiek érdekében – 2016. január 1-jei hatálybalépéssel – a házi segítségnyújtás szolgáltatáson belül két tevékenységi kör került kialakításra: - a szociális segítség, amelyhez az alacsony szükséglet kielégítését szolgáló, szakképzettség nélkül is ellátható tevékenységek tartoznak, és 2 - a személyi gondozás, amelynek keretében „intenzív” szükségletet kielégítő gondozási tevékenységek és az ápolói kompetenciának megfelelő ápolási feladatok végezhetőek a megfelelő szociális vagy egészségügyi szakképesítés birtokában. A személyi gondozás mellett a szociális gondozó a szociális segítség körébe tartozó tevékenységeket is elvégezheti. A személyi gondozás és a szociális segítség együttesen legfeljebb napi 4 órában nyújtható. A gondozási szükségletet a továbbiakban is vizsgálni kell a korábbiakhoz képest azzal a változással, hogy annak megállapítására kerül sor, hogy az igénylő számára a szociális segítség vagy a személyi gondozás indokolt-e. További változás, hogy az intézményvezetői hatáskörben megállapított gondozási szükséglet felülvizsgálatára és módosítására az Szt. jogkört biztosít a működést engedélyező szervek számára, mellyel ellenőrzési feladatkörükben eljárva élhetnek.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Településünk nagy külterülettel, tanyavilággal, többnyire magányosan, izoláltan élő idősödő népességgel rendelkezik. A szociális szolgáltatások között ezért rendkívül nagy jelentőségű a jelzőrendszeres házi szociális gondozás kiépítése és működtetése. A szolgáltatás technikai felszerelését, illetve műszaki felügyeletét a Raguza-97 biztonságtechnikai és szolgáltató Kft. látja el egyre bővülő számú jelzőkészülékkel. Riasztás esetén a szegedi központba fut be a jelzés, és onnan továbbítják tovább a területileg illetékes mobiltelefonra a jelzést. Az idős és rászoruló emberek a szolgáltatásokhoz egyre szélesebb körben juthatnak hozzá, ellátottak saját lakókörnyezetükben maradhatnak, s ez által elkerülhetővé válik, vagy lényegesen kitolódik a szociális otthonokba történő bekerülés.

A házi gondozás kiegészítéseként működik, készenléti jelleggel. A tanyagondnokok általában mindenhol bevonásra kerültek a feladat ellátásába. Ennek a tevékenységének, és ellátási területének kiterjesztésével a szolgáltatás továbbfejleszthető.

Az ellátást legnagyobb arányban 70-79 éves és a 80 éven felüli korosztály veszi igénybe.

A jelzőrendszer ellátotti csoportonként a mozgásszervi fogyatékosok és az időskorúak dominálnak.

Nappali ellátás:

A nappali ellátás elsősorban a saját otthonukban élő, koruk, állapotuk miatt rászoruló személyek számára biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Az idősek klubjának kiemelt feladata az alapvető higiénés szükségletek biztosításán kívül, a társas kapcsolatok fenntartása, a kulturális kikapcsolódás lehetőségének biztosítása. A nappali ellátást igénybevevők részére a településen az anyagi lehetőségek függvényében rendszerint kirándulásokat szerveznek, más intézmények rendezvényeire ellátogatnak, jótékonysági bált szerveznek, ünnepek kapcsán (karácsony, anyák napja, idősek napja, stb.) ünnepségeket rendeznek, a mindennapos foglalkozásokon felül.

Az ellátás igénybevétele területileg egyenlőtlen. A belterületi lakosok a településen sokkal nagyobb arányban tudják igénybe venni ezt a típusú szolgáltatást. A külterületen pedig jóval nagyobb arányban van reprezentálva a célcsoport. Ennél fogva a külterületen élő idős emberek izolációjának megszüntetésére való törekvés e feladat tekintetében nem tölti be teljesen. A tanyán élő idősek mozgásukban való korlátozottságuk és a közlekedés akadályozottsága miatt hátrányba kerülnek a települések belterületén élő társaikkal szemben.

Szenvedélybetegek nappali ellátása:

A társulás keretein belül lehetőség nyílt a szenvedély betegségben szenvedők ellátására, rehabilitációjára a szomszédos településen, Mórahalmon a Homokháti Szociális Központ Szenvedélybetegek Nappali Intézménye által. Olyan nyitott gondozási és rehabilitációs programokat valósítunk meg, melyek a szolgáltatást igénybevevők társadalomba való visszailleszkedését szolgálják. Lehetőséget biztosítanak alkohol-, gyógyszer- és viselkedési függőségben szenvedőknek a rehabilitációra, egyéni és csoportos beszélgetésekre, önsegítő csoportok megismerésére. A terápia gyógyszermentes, a gondolkodásmód és életvitel megváltoztatásán alapul, térítési díj nincs. Várják a szenvedélybetegek hozzátartozóit is tanácsadásra, csoportos beszélgetésre.

A szolgáltatást igénybe vevők aktív korú személyek, elsősorban 35-55 év közöttiek, a férfiak inkább érintettek, mint a nők, azonban a nők aránya növekszik a szenvedélybetegek között.

Az ellátottak közül magas számban jelennek meg álláskeresők, inaktívak, gyakran munkahelyet változtatók, megváltozott munkaképességű emberek, megfelelő kapcsolati hálóval nem rendelkező személyek (magányos, kevés hozzátartozóval rendelkező emberek), egyéb mentális illetve pszichés problémával küzdők.

Tanyagondnoki szolgáltatás:

Zákányszék nagy kiterjedésű, sűrűn lakott tanyás külterülettel rendelkezik. Az infrastrukturális és intézményi hiányosságok, az önkormányzat véges teherbíró képessége miatt mindig komoly problémát jelentett a tanyán élő rászorultak ellátása, szociális problémáik enyhítése. A térségben kidolgozott, s azóta országos mintává vált tanyagondnoki szociális modellprogram ezt a speciális helyzetet igyekezett megoldani. A számadatok fokozatosan növekvő igénybevételről tesznek bizonyosságot. Ennek egyik oka főként a helyi lakosok kialakuló bizalma a szolgáltatás iránt.

Zákányszék ellátási területén 3 tanyagondnoki szolgálat működik, három különböző körzetben. A tanyagondnokok széleskörű szolgáltatást nyújtanak a lakosság részére: napi, heti rendszerességgel az alapvető közszolgáltatásokhoz, kulturális programokhoz való hozzájutást segítik, támogatva ezzel a tanyán élők esélyegyenlőségének javítását. A tanyagondnokok részt vesznek a szociális étkeztetésben olyan módon, hogy az ebédet kiszállítják a külterületen élő igénybe vevőknek. Közreműködnek bevásárlásokban, gyógyszerek kiváltásában, orvoshoz szállításban, továbbá szállítják az érdeklődő lakosokat a kulturális programokra, egyéb rendezvényekre. Fentiekén kívül rugalmasan, a felmerülő szükségletekhez igazodóan teljesítik az ellátást igénybe vevők, szolgáltatáshoz kapcsolódó kéréseit.

A tanyagondnoki szolgálat a mozgásszervi fogyatékosokon sokszor nehezen tudott segíteni, hiszen a terepjáró funkcióval rendelkező járművekbe a ki és beszállás, tolokocsi, járókeret elhelyezése akadályokba ütközött. Ezt a problémát sikerült megoldani 2009. 05. 01-től, amikor az önkormányzat pályázati forrás igénybevételével vásárolt egy mozgáskorlátozottak szállítására is alkalmas 8+1 fős gépjárművet. Ezt a kisbuszt azóta sikerült egy új járműre lecserélni. Ezen autó segítségével lehetőségünk van a rászoruló családok gyermekeinek óvodába, iskolába történő szállítására. A külterületi utak és az intenzív igénybevétel indokolja a tanyagondnoki gépjárművek időszakonként történő cseréjét.

Családsegítés:

Míg a többi szociális szolgáltatás valamelyik társadalmi csoporthoz, vagy réteghez kötődik, addig a családsegítés a család egészére irányul, függetlenül attól, hogy mely családtag igényelte a segítséget. A fizikális jellegű segítségnyújtás mellett elengedhetetlen a családok életvezetésének támogatása. Mentális segítségnyújtás hiányában a szociális helyzet sem javítható tartósan, a problémák konzerválódhatnak megoldási alternatívák nélkül. A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. Zákányszék ellátási területén egy fő családgondozó látja el az ehhez kapcsolódó feladatokat, munkakörét megosztva a gyermekjóléti szolgáltatáshoz kapcsolódó feladatok ellátásával. A családsegítő szolgálatot felkeresheti problémájával minden magánszemély, a szakember segítséget nyújt saját kompetenciáját érintő megoldások keresésében, illetve más intézményekkel történő

kapcsolatfelvételen, hivatalos ügyek intézésében, adományszervezésben, a szükségletekhez igazodva. A szolgáltatás térítésmentes.

Gyermekjóléti szolgáltatás:

A gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése illetve a családból kikerült gyermek visszahelyezése. a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, ellátásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése, a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadást szervez, vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése, a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, segíti a gyermeket, illetve szülőjét az átmeneti gondozáshoz való hozzájutáshoz, ezt szükségessé tevő okok megszüntetésében, illetve a gyerek hazakerülésének elősegítésében szabadidős programok szervezése, a településen lévő programok nyilvántartása, figyelemmel kísérése hivatalos ügyek intézésének segítése.

A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálása, család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok kialakítása:

A gyermekek veszélyeztetésének, bántalmazásának megakadályozása érdekében a korábban megkezdett módosítások folytatódtak azzal, hogy a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósult meg, melynek keretében a gyermekvédelem első 4 védvonalát tekintetében, a gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése révén méltányos és igazságos feladatmegosztás alakulhatott ki a települések és a járások között, és a gyermekjóléti szolgáltatások teljes köre hozzáférhető a lakosság számára. Az Szt. 2015. január 1-jétől előírta, hogy családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre. A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába a következő lépés a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – történő működtetése: települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. Ennek alapján a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásai hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre. Az integrációból fakadó feladatok ellátása rendszeren belüli erőforrás átcsoportosítással történhetett meg. Az új intézmények által ellátandó családsegítés feladatait továbbra is az Szt., a gyermekjóléti szolgálat és központ feladatait pedig a Gyvt. tartalmazza. A két törvény szakmai végrehajtási rendeletében kerül szabályozásra a részletes szolgáltatástartalom, valamint a feladatellátás tárgyi és személyi feltételei. A leírtak alapján a családsegítés Szt.-beli szabályai módosításra kerültek, melyek közül kiemelendő, hogy - módosult a feladatellátási kötelezettség szabálya: családsegítés biztosítása már nem lakosságszámhoz kötött, hanem minden esetben biztosítania kell az önkormányzatnak, ha polgármesteri hivatal működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van; - a családsegítés keretében végzett tevékenységek pontosításra kerültek, emellett e körben új feladatként jelent meg 2016. január 1-jei hatálybalépéssel a szociális diagnózis készítése, amelynek során a család szociális helyzetének átfogó vizsgálatára kerül sor, megalapozva a szükséges szolgáltatásokat, és amely kötelező jelleggel bír a szolgáltatás nyújtójára; 2017. január 1-jei hatálybalépéssel a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító eszményes feladatok.

Az integrált szolgáltatás település szinten elérhető kötelező szolgáltatás, az ellátandó terület nagysága (járási/települési) szerint differenciált szolgáltatási tartalommal. Új intézményi formaként jelent meg tehát a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ; ez utóbbihoz kerülnek átcsoportosításra a speciális szaktudást igénylő feladatok, valamint a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek, továbbá a központok új gyermekjóléti feladatként jelent meg 2018. január 1-jei hatálybalépéssel az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység.

Védőnői szolgálat:

Az egészségügyi alapszolgáltatás működtetése speciálisnak mondható, ugyanakkor az együttműködés intenzív, a munkatársak jelentős mértékben segítik egymást, túlmutatva a kötelező együttműködés szabályain. A két szakképzett védőnővel működtetett szolgálat teljes mértékben lefedi Zákányszék

közigazgatási területét. A szolgáltatás célja, nővédelem, a várandós és gyermekágyas anyák, 0-13 évesek, illetve serdülők és családtagjaik komplex egészségügyi, mentális és szociális gondozása, a családok egészségmegőrzése, életkörülményeik javítása, továbbá a nevelési-oktatási intézményekben végzett gondozási tevékenység. A védőnői szolgálat kiemelt együttműködő partnere a gyermekjóléti szolgálat.

Feladata a várandós anyák, 0-14 évesek, ill. serdülők és családtagjaik komplex egészségügyi mentális és szociális gondozása, a családok egészségmegőrzése, életkörülményeik javítása. A védőnői gondozás a családok egészségének megőrzésére életkörülményeinek javítására irányuló tevékenység (egészségügyi, szociális mentális), melyet a család otthonában az anya-gyermekvédelmi tanácsadóban és egyéb helyeken (egészségügyi intézmény, iskola, óvoda) végeznek a védőnők.

Funkciók:

- nővédelem
- várandós anyák gondozása
- gyermekágyas anyák gondozása
- 0-6 éves korú gyermek gondozása
- tanköteles gyermek gondozása
- családgondozás

Közösségi ellátások:

Közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás. A szolgáltatás célja: az ellátást igénylő személy minél további megtartása az eddigi életterében. Segítség, illetve támogatás nyújtása a kliens és szűkebb környezete részére. Ebben a speciális ellátási típusban a különböző szociális segítségnyújtáson túl (étkeztetés, segéllyel kapcsolatos ügyintézés), a megkereső programok, az életviteli készségek fejlesztése, a szabadidő hasznos eltöltésének strukturálása, az ellátott egészségügyi ellátással való kapcsolatának követése, kapcsolattartás más szolgáltatási intézménnyel (munkaügyi központ), re-integráció, illetve a környezetben való megtartás, a pszicho-szociális tanácsadás jelenik meg. A pszichiátriai közösségi ellátás eltér mind feladatában (szoros együttműködést kíván az egészségügyi ellátással), mind gondozási módszerében a hagyományos ellátási formák alkalmazásától. A szolgáltatás célcsoportjába nem csak a problémával küzdő személy, hanem közvetlen családja is beletartozik.

Támogató szolgáltatás:

A szolgálat fogyatékos személyek önrendelkezésén alapuló önálló életvitelének megkönnyítése, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása. A támogató szolgálat révén, a fogyatékkal élő ember aktív közreműködésével hozzájárulunk az esélyegyenlőség megteremtéséhez, életminőségük javításához, a személyi szükségleteik kielégítéséhez a fizikai, egészségügyi ellátás, mentális gondozás során. A Támogató Szolgálat tevékenysége Életvitelszerűen tartózkodó valamennyi fogyatékosági csoportba tartozó személyre kiterjed: siketek, nagyothallók, vakok és gyengén látók, értelmi fogyatékosok, mozgásszervi fogyatékosok, autisták, halmozottan fogyatékosok.

Tanácsadás, információs szolgálat:

A fogyatékkal élő személyeket érintő eseményekről, szolgáltatásokról, juttatásokról, segítségnyújtás az illetékes szakemberrel való kapcsolatfelvételben, szükség szerinti ügyintézés, tanácsadás nyújtása. Szállító szolgálat: az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása érdekében áll a fogyatékkal élők szolgálatában.

Szakosított ellátások:

A szociális gondoskodást igénylő személyek egy részének az alapellátás keretében nem biztosítható a szükséges mértékű segítség. E személyek részére a szakosított ellátási formákat kell megszervezni, illetve a települési önkormányzatoknak gondoskodni kell a hozzájutás feltételeiről. Ápolást, gondozást nyújtó intézmények

Idősek nappali ellátása

A nappali ellátásra elsősorban a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek jogosultak. Településünkön az idősek nappali ellátása klub formájában valósul meg, amelynek keretein belül a tagok intenzív személyes kapcsolatot ápolnak egymással, továbbá évente több alkalommal készülnek műsorral a településen, és azon kívül megszervezésre kerülő rendezvényekre. Előadók meghívásával érdekes programok szervezésére is van lehetőség, az ellátást igénybe vevők igényeinek megfelelően.

Demens betegek nappali ellátása:

Az idősek nappali ellátásán belül működtetett szolgáltatási forma. A szolgáltatás olyan személyek ellátását célozza, akik saját családjukban, lakókörnyezetükben nem részesülnek állapotuknak megfelelő fizikai, mentális gondozásban, ápolásban, és ennek következtében általános állapotuk romlása, súlyosbodása várható. A szolgáltatás célja, hogy intézményes keretek között, megfelelő tudással és jártassággal rendelkező szakszemélyzet segítségével biztosítsa a demens személyek napközbeni segítségét, fizikai és mentális gondozását.

Az idősek nappali ellátásának igénybe vétele térítésmentes.

Idősek Otthona:

A bentlakásos idősek otthona szakosított ellátás keretén belül ápolást, gondozást nyújt elsősorban az öregségi nyugdíj korhatárt betöltött személyek részére, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, önmaguk ellátására nem vagy csak segítséggel képesek, valamint szociális helyzetük miatt szükségükben szenvednek. A lakók számára a szociális gondozást egyénre szabottan, a szükségletekhez (egészségügyi, mentális, társas, fizikai) igazodva komplex módon szervezzük. Feladatunk lakók aktuális egyéni fizikai és szellemi jó közérzetének biztosítása, valamint az otthonon belüli harmonikus légkör megteremtése összhangban a vonatkozó szakmai etikai és jogi irányelvekkel. Az időotthon 16 férőhellyel rendelkezik, barátságos, családias légkörben biztosítja a lakók teljes körű, 24 órában történő ellátását, szakképzett gondozók közreműködésével. Az otthonban mentálhigiénés asszisztens segíti az ellátottak kognitív képességeinek szinten tartását, egyéni és csoportos foglalkozások megtartásával. Az otthon lakói mind mentálisan, mind fizikálisan kielégítő állapotban vannak, a szakmai team lelkiismeretes, szakszerű munkájának köszönhetően. A lakók részére az intézmény főzőkonyhája biztosítja a napi háromszori étkezést. A szolgáltatás térítésköteles, a megállapítás során figyelembe veszik az ellátást igénylő jövedelmi, szükség esetén vagyoni helyzetét.

Az ellátás kérelemre indul, férőhely hiányában az ellátást igénylő várólistára kerül. Megüresedett férőhely esetén, a várólistán szereplők közül, a szociális és egészségügyi szempontból leginkább rászoruló igénylő kerül kiválasztásra, a döntést a tagintézmény-vezető hozza meg. A jogviszony létesítése írásos megállapodással történik, amelyben az ellátást igénybe vevő teljes körű tájékoztatást kap a szolgáltatásra vonatkozóan.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Zákányszéken helyben biztosítottak a közoktatási intézmények, mint az óvoda és bölcsőde, családi napközi, általános iskola, alapfokú művészeti oktatás, továbbá művelődési ház és könyvtár, teleház, ifjúsági klub, erdei pihenő és szociális szolgáltató központ is többek között.

a) közösségi élet színterei, fórumai

Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár:

A község lakosságának kulturális, művelődési igényeinek ellátása és szórakozási lehetőségeinek biztosítása többféle módon történik. Zákányszék Község Önkormányzata a közművelődési és

közkönyvtári feladatok hatékony ellátását Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár intézmény fenntartásával biztosítja.

A művelődési ház épületének felújítása 2010 évben az „Új Magyarország fejlesztési terv” keretében megtörtént. A tetőtér részleges beépítésével 120 m²-es új könyvtárhelyiség került kialakításra, az épület többi helyiségében is jelentős esztétikai változást eredményezett a beruházás. A művelődési házban a hagyományos közművelődési tevékenység mellett komplex információs szolgáltató központ működik, melyben a községi könyvtár és a teleház is helyet kapott. A Csongrád Megyei Agrárkamara tanácsadója és a falugazdász is az épületben fogadja az ügyfeleket. Az intézményben kerülnek megtartásra a művészeti iskola néptánc- és moderntánc órái is.

Szabadidős művelődési tevékenység

A művelődési ház részt vesz a település nagyobb kulturális rendezvényeinek szervezésében, megvalósításában, szervezi továbbá a művészeti csoportok foglalkozásait, táncos, műsoros és ismeretterjesztő előadásokat. Helyet biztosít az intézmények és civil szervezetek rendezvényeinek, igény szerint a lebonyolításában is részt vállal. Hatékonyan közreműködik a kulturális értékek közvetítésében, azok elsajátításában és létrehozásában. A szabadidő hasznos eltöltését biztosítják az ún. kötetlen formák – aerobic, ping-pong. A klubmozgalom elsősorban az ifjúság körében népszerű (ifjúsági klub, angol nyelvi klub, sakk klub). A falu életében fontos szerepet töltenek be az amatőr művészeti csoportok. Működésükhöz a feltételeket továbbra is biztosítani kell. A könyvtár esetében az új környezet, a nagyobb alapterület, a teleházzal és a művelődési házzal történő együttműködés sok lehetőséget rejt magában a közös munka terén. A tetőtéri adottságokat figyelembe vevő speciális bútorzat jól elszeparálja a különböző funkciókat, a könyvek témacsoportja szerint tagolja a teret. A „téli kert” egy olyan újdonság erejével ható természet közeli hely, ahova elhúzódhatnak a könyvtárhasználók és élhetnek a helyben olvasás lehetőségével. A gyerekek részére kialakított kis könyvkuckó az óvodások és az iskolások igényeit szolgálja, és jó szolgálatot tesz a csoportos könyvtári foglalkozások alkalmával. Fontosnak tartjuk, hogy minden olvasó megtalálja azt a helyet a könyvtári közegben, ahol a kikapcsolódás, ismeretszerzés mellett jól érzi magát, ahova jó betérni, ahol a „nyugalom szigete” várja.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Az önkormányzat, az intézmények és a civil szervezetek rendezvényeit bárki látogathatja érdeklődési körének megfelelően. Nem jellemzőek a rendezvényeken az atrocitások, a viták.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A helyi civil szervezetek aktívan részt vesznek a település közéletében. Az önkéntes munka a legaktívabb egyesületeknél, alapítványoknál mindennapos. Jótékonyági bálak szervezésén túl adományozás eseti jelleggel is történik.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Zákányszéken nincs roma nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A foglalkoztatáshoz jutás és foglalkoztatásban való maradás nehézségei, a tartósan elhelyezkedni nem tudók magas aránya	- tájékoztatás a munkaerőpiacra történő visszajutás lehetőségeiről és képzési lehetőségekről
Adósságcsapda-, pénzgazdálkodási ismeretek hiánya	- életvezetési és pénzügyi tájékoztató programok szervezése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Minden jogrendszer igyekszik biztosítani a felnövő generáció megfelelő fejlődését, ennek egyik legfontosabb eszköze a gyermekvédelem, mely a gyermek testi, szellemi, erkölcsi, anyagi érdekeit előmozdító szociális, jogi, egészségügyi és pedagógiai tevékenységek és intézkedések összessége. A gyermekvédelem magába foglalja azokat a területeket, melyek a gyermek és a család jólétét, védelmét szolgálják a megelőzés, beavatkozás és utógondozás területén. Elviekben minden gyermekre kiterjed, de az állam beavatkozásának mértéke és súlya, valamint az eszköz megválasztásának lehetősége, amivel beavatkozik a gyermek és családjának életébe, az a gyermek nevelésének különbözőségétől függ. A megelőző gyermekvédelem a gyermek családban való megtartására törekszik és a kiemelést igyekszik megelőzni, azonban a gyermekvédelemnek be kell avatkoznia, ha a gyermek erkölcsi okokból náluk nem hagyható, vagy a család nevelési eszközei nem elégségesek a gyermek felnevelésére.

A településen a gyermekvédelmi alapellátások jól működnek, a gyermek- és ifjúságvédelem a gyermekekkel foglalkozó intézményekben jelen van. A gyermekek, az iskoláskorúak ellátása, esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint jól működik. A Képviselő-testület minden évben átfogó értékelést fogad el a településen jelentkező gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátásáról.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (éves adat)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (alapellátásban gondozott gyermekek száma)
2013	9	59
2014	13	12
2015	12	13
2016	3	22
2017	0	25

Forrás: Homokháti Szociális Központ adatszolgáltatása

A veszélyeztettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

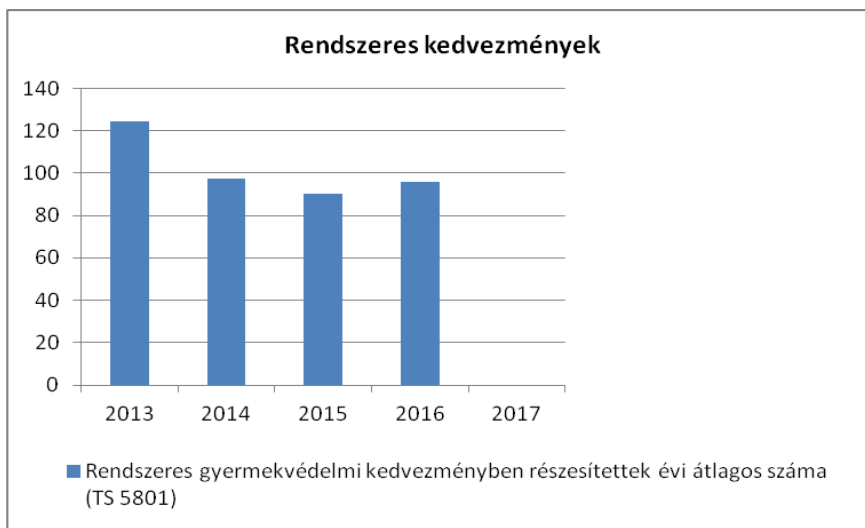
A védelemben vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelemben veszi. (Gyvt. 68. § (1) bekezdés). A védelemben vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek számában is jelentős csökkenés tapasztalható az elmúlt időszakban, mely elsősorban a jogszabályi háttér változásának köszönhető.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2013	125
2014	98
2015	91
2016	96
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve az illetékes jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása.

c) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre jelentősen kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme alanyi jogon jár, vagy a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik.

Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő (törvényes képviselő) kérelmére:

- a) a bölcsődében, mini bölcsődében,
- b) az óvodában,
- c) a nyári napközis otthonban,
- d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
- e) az általános iskolai és a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,
- g) a bölcsőde, mini bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az őszi, téli, tavaszi és a nyári szünetek időtartama alatt. [Gyvt.]

Zákányszék Község Önkormányzata és a településen működő intézmények a hatályos jogszabályoknak megfelelően biztosítják az intézményi gyermekétkeztetést.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Zákányszék községben nincs szegregátum.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Védőnői szolgálat:

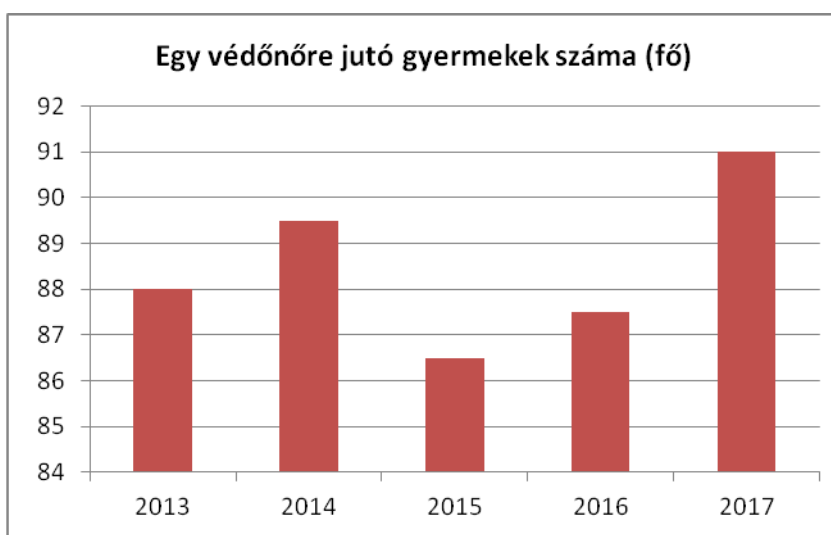
Feladata a várandós anyák, 0-14 évesek, ill. serdülők és családtagjaik komplex egészségügyi mentális és szociális gondozása, a családok egészségmegőrzése, életkörülményeik javítása. A védőnői gondozás a családok egészségének megőrzésére életkörülményeinek javítására irányuló tevékenység (egészségügyi, szociális mentális), melyet a család otthonában az anya-gyermekvédelmi tanácsadóban és egyéb helyeken (egészségügyi intézmény, iskola, óvoda) végeznek a védőnők.

Funkciók: nővédelem, várandós anyák gondozása, gyermekágyas anyák gondozása, 0-6 éves korú gyermek gondozása, tanköteles gyermek gondozása, családgondozás

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	2	88
2014	2	89,5
2015	2	86,5
2016	2	88
2017	2	91

Forrás: Homokháti Szociális Központ adatszolgáltatása

A leterheltség megállapításához figyelembe kell venni, hogy a jogszabály szerint a védőnő maximum 250 gyereket láthat el, illetve, hogy országos átlagban 300 gyerek ellátása jut egy védőnőre. Zákányszéken 2 védőnői álláshely van jelenleg és mindkettő betöltött. A szétszórt tanyavilág miatt a leterheltségi mutató önmagában nem mérvadó, az viszont megállapítható, hogy a csak Zákányszéken dolgozó 2 védőnő elegendő, megfelelően el tudja látni a feladatát településünkön. Pozitív változás a gyermekek számának kismértékű növekedése.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2013	0	22242	n.a.	n.a.	0
2014	0	22171	n.a.	n.a.	0
2015	0	21067	n.a.	n.a.	0
2016	0	20591	n.a.	n.a.	0
2017	0	n.a.	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A gyermekorvosi ellátást a vegyes praxisban dolgozó házi orvosok látják el. A jelenlegi OEP finanszírozás és demográfiai mutatók mellett a község önálló gyermekorvosi ellátást plusz finanszírozás bevonása nélkül nem tud biztosítani. A szakmai színvonal garanciáját konzultánsi rendszer biztosítja.

c) gyermekjóléti alapellátás

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2013	1	27	n.a.	12
2014	1	14	n.a.	12
2015	1	15	n.a.	12
2016	1	18	n.a.	12
2017	1	n.a.	n.a.	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény rendelkezései szerint 2016. január 1-jével a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósult meg, az ellátandó terület nagysága szerint differenciált szolgáltatástartalommal. A feladatok megosztásra kerültek a települések és a járások között. A települési önkormányzatok feladatkörében maradtak a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, az általános segítő feladatok. Járási szintre került a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása.

Zákányszéken 2012 óta működik bölcsőde, teljes kihasználtság mellett. A túljelentkezés miatt felmerül a bölcsőde bővítésének szükségessége.

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2013	5
2014	5
2015	5
2016	5
2017	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

A családi napköziben - a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva - legfeljebb öt gyermek gondozható. Ha a családi napköziben egy fogyatékos gyermeket is gondoznak, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb négy fő. Ha a családi napköziben gondozott valamennyi gyermek fogyatékos, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb három fő. A rendeletben meghatározott létszámon túl még két gyermek, ha fogyatékos gyermekről van szó, még egy gyermek gondozható a családi napköziben, feltéve, hogy az ellátást nyújtónak állandó segítője van. A családi napközi teljes kihasználtsággal működik Zákányszéken.

d) gyermekvédelem

A gyermekvédelem magába foglalja azokat a területeket, melyek a gyermek és a család jólétét, védelmét szolgálják a megelőzés, beavatkozás és utógondozás területén. Elviekben minden gyermekre kiterjed, de az állam beavatkozásának mértéke és súlya, valamint az eszköz megválasztásának lehetősége, amivel beavatkozik a gyermek és családjának életébe, az a gyermek nevelésének különbözőségétől függ. A megelőző gyermekvédelem a gyermek családban való megtartására törekszik és a kiemelését igyekszik megelőzni, azonban a gyermekvédelemnek be kell avatkoznia, ha a gyermek erkölcsi okokból náluk nem hagyható, vagy a család nevelési eszközei nem elégségesek a gyermek felnevelésére.

A Homokháti Integrált Szociális és Gyermekjóléti Központ integrálja a már társulási formában működő családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatásokat, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, szociális étkeztetés, idősek nappali ellátása, tanyagondnoki szolgáltatás, védőnői

szolgálat, támogató szolgálat, közösségi pszichiátriai ellátás, szakosított szociális ellátási formák közül idősek ápolást- gondozást biztosító ellátásokkal.

Utcai szociális munka:

Amennyiben a helyi viszonyok indokoltá teszik, a szociális munka feladata a magatartásával, testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek segítése. A lakóhelyéről eltávozó vagy kitett ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek felkutatása, lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának kezdeményezése,

A gyermek beilleszkedését, szabadidejének hasznos eltöltésének szervezése a járás területére vonatkozóan, az érintett gyermekek lakókörnyezetében, az általuk látogatott helyszíneken, vagy a család-és gyermekjóléti központ területén, lehetőség szerint bevonva a gyermek családját is.

Iskolai szociális munka keretében:

A köznevelési intézménybe járó gyermekeknek és családjának valamint a köznevelési intézmény pedagógusainak nyújt támogatás azáltal, hogy egyéni és csoportos formában segíti a gyermeket korának megfelelő, nevelésbe, oktatásba való beilleszkedéséhez, tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében, a gyermek tanulmányi kötelezettségének teljesítését akadályozó tényezők feltárását és megoldását.

Segíti a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállaláshoz kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában.

Segíti a gyermek családját a gyermek iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában.

Családterápia. családkonzultáció

A családterápia olyan pszichoterápiás irányzat, amely a családi problémákat, családon belüli működési zavarokat a családi kapcsolatrendszeren keresztül közelíti meg és próbálja kiigazítani. Módszerében sokkal inkább a jelenre fókuszál, mint más pszichoterápiák, ugyanakkor felismeri a múltbeli történések, kommunikációs és kapcsolati minták hatását is.

Családkonzultáció a következő esetekben vehető igénybe:

- amikor gyakori a vita a családban,
- a családtagok nem találják meg a közös hangot egymással,
- érzelmi elhidegülés,
- gyermekénél iskolai/óvodai nehézséget tapasztal a szülő,
- érzelmileg megterhelő élethelyzet adódik (pl.: gyász,- válás,- munkahely elvesztése,- betegség stb.)
- gyermekét egyedül nevelő szülő problémái,
- új család kialakításának a nehézségei (nevelőszülő,- mostohatestvér stb.)
- bizalomvesztés a kapcsolatban (megcsalás stb.)
- szexuális problémák.

A családkonzultáció segítségével a tanácsadást igénybe vevőnek segítséget nyújt a gyermekkori család hatásait, mintáit jobban megérteni, az esetleges traumákat feldolgozni, és megbékélni a családtagokkal.

A szolgáltatást a család egy tagja, vagy a pár/egész család is igénybe veheti (problémától függően), a konzultáció időtartalma alkalmanként 1-1,5 óra.

Pszichológiai tanácsadás

Egyéni tanácsadás keretében olyan, életvezetési, mentálhigiénés és pszichológiai segítségnyújtás, amely 5 – 15 alkalommal történik, alkalmanként 50 percben, családok esetében maximum 120 percben. A tanácsadói tevékenység kiterjed élethelyzeti nehézségekre, életciklus váltási nehézségekre, karrierépítési és álláskeresési problémákra, gyermeknevelési problémákra, krízishelyzetekben való támogatásra.

Családi tanácsadás: Olyan, családi rendszerproblémák megoldásában való segítség, ahol az egyéni tanácsadás nem vezetne eredményre. A tanácsadás 5-15 alkalommal történik, 50 – 120 perc időtartammal.

Csoportos tanácsadás: olyan, valamilyen közös élethelyzetben, korban lévő, vagy közös problémával küzdő személyeknek nyújtott tanácsadás, amely alkalmanként 90 perces időtartamú, előre meghatározott alkalomszámú.

Pszichodiagnosztikai munka: egyéni, csoportos vagy családi tanácsadás során, illetve a családsegítők/esetmenedzserek kérésére végzett diagnosztika pszichológiai tesztekkel és kérdőívekkel.

Pszichoedukáció: A települések közoktatási intézményeiben, lakossági fórumain tartott előadások, csoportbeszélgetések, információközlések.

A Család-és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásai esetében az igénybevétel történhet:

- önkéntesen,
- családsegítő, esetmenedzser delegálása által,
- jelzőrendszer tagok delegálásával,
- hatóság által szabályozott kötelezettség esetén.

A Család-és Gyermekjóléti Központ szolgáltatásai térítésmentesen vehetők igénybe.

e) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatások, mentálhigiénés szakember segítsége elérhető településünkön, akik krízishelyzetben szolgáltatást nyújtanak a rászoruló személyek, családok számára.

Észlelő és jelzőrendszer működtetése

A gyermek veszélyeztetettségét, illetve a család/ személy krízishelyzetét észlelő jelzőrendszer működtetése körében a család és gyermekjóléti szolgálat:

- *figyelemmel kíséri a településen élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, gyermekjóléti és szociális ellátások, szolgáltatások iránti szükségletét, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét,*
- *a jelzésre köteles szervezeteknek felhívja jelzési kötelezettségük írásban, krízishelyzet esetén utólagosan-történő teljesítésére, veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet észlelése esetén az arról való tájékoztatásra,*
- *tájékoztatja a jelzőrendszerben részt vevő további szervezeteket és az ellátási területén élő személyeket a veszélyeztetettség jelzésének lehetőségéről,*
- *fogadja a beérkezett jelzéseket, felkeresi az érintett személyt, illetve családot, és a szolgáltatásairól tájékoztatást ad,*

- a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a gyermek, az egyén a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesz a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében,

- az intézkedések tényéről tájékoztatja a jelzést tevőt, feltéve, hogy annak személye ismert, és ezzel nem sérti a Gyvt. 17.§.(2a). bekezdése szerinti zárt adatkezelés kötelezettségét,

- a beérkezett jelzésekről és azok alapján megtett intézkedésekről heti rendszerességgel jelenést készít a család-és gyermekjóléti központnak,

- a jelzőrendszeri szereplők együttműködésének koordinálása érdekében esetmegbeszélést szervez, és az elhangzottakról feljegyzést készít,

- éves szakmai tanácskozást tart és éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít,

- a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak segítése érdekében folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal.

Az esetmegbeszélés történhet: - egy gyermek, egyén vagy család ügyében tartott esetkonferencia keretében, vagy a család-és gyermekjóléti szolgálat és a jelzőrendszer tagjainak képviselői között, előre meghatározott témakörökben évente megrendezésre kerülő szakmaközi megbeszélés keretében.

f) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A hátrányos helyzetű társadalmi rétegek kultúrához, sporthoz, szabadidős programokhoz való hozzáférése biztosított intézményeink és a településen működő civil szervezetek által.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	4	
Óvodai férőhelyek száma	75	
Óvodai csoportok száma	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30 - 17:00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	Július	
Személyi feltételek	FŐ	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	5	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	5	1
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A településen egy óvoda működik megfelelő körülmények között.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai nevelésben (TS 2501)
2013	81	3	75	1	81	0
2014	85	3	75	1	85	0
2015	87	4	92	1	87	0
2016	93	4	92	1	93	0
2017	90	4	92	1	90	0

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A korábbi negatív tendenciát követően az elmúlt időszakban ismét növekedett a 3-6 éves korú gyermekek száma a településen. 2015-ben egy hazai pályázatnak köszönhetően a jogszabályoknak megfelelő 60 négyzetméteres csoportszobával bővült az intézmény, mely így is szinte teljes kihasználtsággal működik.

Az átlagos nevelési igénytől eltérők száma és besorolása:

Pedagógiai Szakszolgálat diagnosztikai és GYVT státuszok május 31-én		
1	Sajátos Nevelési Igényű (SNI)	4 fő
2	Beilleszkedési, Tanulási, Magatartási Nehézséggel küzdő	13 fő
3	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül	7 fő
4	2 H	5 fő
5	Védelembe vett	1 fő

4.4.3. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2013/2014	80	84	164	91	55,5%
2014/2015	81	84	165	110	66,7%
2015/2016	78	88	166	95	57,2%
2016/2017	68	96	164	103	62,8%
2017/2018	66	80	146	108	74,0%

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) résztvevők és a napközisek számát mutatja a táblázat. Az alsó tagozatosok és felső tagozatosok számában csökkenés tapasztalható.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2013/2014	0	9	1
2014/2015	0	9	1
2015/2016	0	9	1
2016/2017	0	9	1
2017/2018	0	8	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Egy általános iskola: A Zákányszéki Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola működik községünkben. Az osztályok száma állandó. Gyógypedagógiai oktatás nincs településünkön.

Az általános iskolába járó 146 tanuló közül jelenleg 24 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, míg 7 fő hátrányos helyzetű, 1 fő halmozottan hátrányos helyzetű.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2013/2014	17
2014/2015	19
2015/2016	18
2016/2017	32
2017/2018	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Az intézmény lemorzsolódási mutatója 0 %-os, minden tanuló sikeresen elvégezte a 8. évfolyamot az elmúlt 5 tanítási évben.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.6. számú táblázat - Iskola személyi feltételek

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	6	0
Szaktanítást végző tanítók száma	0	0
Szaktanítást végző tanárok száma	15	0
Gyógypedagógusok létszáma	0,18	0
Gyermekevédelmi felelős	0	0
Iskolaorvos	0	0
Iskolapszichológus	0	0
Kisegítő személyzet	5	0

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

Az általános iskola személyi főbb feltételei biztosítottak a megfelelő színvonalú oktatáshoz, azonban nagy szükség lenne a gyógypedagógusi és iskolapszichológusi létszám emelésére.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hátrányos helyzet generációk közötti öröklődése	- kiscsoportos foglalkozások, előremutató szabadidős programok szervezése a szülők és gyermekek bevonásával
Jövőkép hiánya a célcsoport esetében	- kortárs csoportok működtetése, pályorientációs programok

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőséget Európai Uniósi irányelvek és további törvények is biztosítják. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében azonos jogok illetik meg. A nők gazdasági, munkaerő-piaci speciális helyzetét többek között az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben, egyszerre kell helytállniuk a munkahelyen és a családjukban. A kettős szerep miatt sokszor plusz terhek nehezeden rájuk, s ez a szerepek összehangolása néha nehézséget jelenthet mindkét fél számára. A visszatérni szándékozó, illetve a kisgyermeket nevelő nők számára a korábbi munkahelyükre való visszatérés több szempontból is nehéz feladatot jelent. Munkától való tartós távollétük alatt készségeik, ismereteik elavulnak, megkopnak, amely alkalmazásukban hátráltathatja őket. Még nagyobb hátrányban vannak azok, akik gyermeküket, vagy gyermekeiket egyedülállóként nevelik, és/vagy esetleg pályakezdőként kevés munkatapasztalattal rendelkeznek. A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. Az Ebktv. pedig megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni.

A nők esélyegyenlőségének jogi alapvetései, miszerint

- a nők és férfiak egyenjogúak, egyenlő jogok illetik meg őket minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében,
- a nőket a férfikkal egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, szakképzés, előmeneteli lehetőségek, valamint a munkafeltételek terén
- szociális biztonság területén,

A munkaviszonnyal, a munka díjazásával kapcsolatban érvényesülnie kell az egyenlő bánásmódnak. A nők tekintetében figyelemmel kell lenni a védett tulajdonságokra: nem, családi állapot, anyaság, és terhesség tekintetében.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	1 012	925	64	70
2014	1 012	930	55	63
2015	1 020	922	35	58
2016	998	918	25	39
2017	n.a.	n.a.	25	31

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. A munkanélküli nők száma 2001 évben 90 fő volt Zákányszéken. Ez a szám jelentősen lecsökkent 2017-re, főként a központi intézkedések hatására.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Az óvoda közel teljes kihasználtsággal, míg a bölcsőde és a családi napközi teljes kihasználtsággal működik a településen. Igény lenne további férőhelyek kialakítására és a nyári szünet teljes időtartama alatt napközis ellátás biztosítására.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	2	114	57
2014	2	115	58
2015	2	114	57
2016	2	116	58
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR és helyi
adatgyűjtés

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától. Probléma a településen a munkahelyek hiánya, mely a kisgyermekes nők munkába állásának esélyét jelentősen csökkenti, mivel gyermekeik jellemzően a településen járnak bölcsődébe, óvodába, általános iskolába.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Zákányszéken nincs nyilvántartás erről a területről. A családon belüli erőszak azonban a nemzetközi és országos statisztikák alapján sokkal jelentősebb mértékben jelen lévő probléma, mint gondolnánk. Tisztában kell lennünk azzal is, hogy a segítség kérés, rendőrséghez fordulás csak a legvégsőbb esetekben fordul elő. A Családsegítő Szolgálathoz fordulhat, akit ilyen jellegű atrocitás ér, továbbá rendőrségi feljelentést lehet tenni.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona) Településünkön nincs anyaoththon és családok átmeneti otthona. A krízishelyzetben

lévő nők számára fontos a gyors segítségnyújtás és beavatkozás, melynek feltételeit meg kell teremteni.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítéltáblák vezetői		Közyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2014	5	2	0	0	0	0
2015	5	2	0	0	0	0
2016	5	2	0	0	0	0
2017	5	2	0	0	0	0
2018	5	2	0	0	0	0

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A nők aránya javult az elmúlt időszakban, létszámuk jelenleg 2 fő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünkön nincs nőket érintő, azonnal beavatkozást igénylő komoly esélyegyenlőségi probléma. A helyi intézményekkel, civil szervezetekkel kapcsolatot tartva folyamatosan és fokozottan kell figyelni a nőket érintő problémák feltérképezésére és azok mielőbbi csökkentésére felszámolására.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Visszatérés nehézsége a munka világába Gyes, Gyed után	Gyes-en, Gyed-en lévő anyákkal folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről a település, illetve környéke vonatkozásában.
Életmódból adódó betegségek kialakulása	- Nők szemléletváltásának elősegítése, szűrővizsgálatok fontosságára történő felhívás, sportfoglalkozások, aktív kikapcsolódást szolgáló programok szervezése

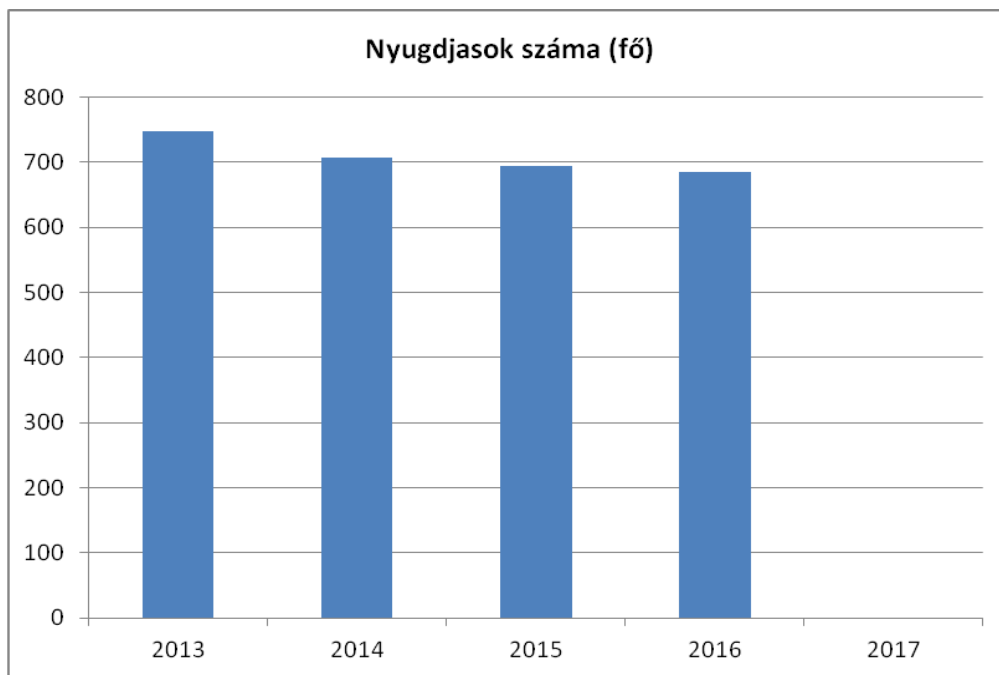
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	303	444	747
2014	290	416	706
2015	285	409	694
2016	277	407	684
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma csökkenő tendenciát mutat. A nyugdíjkorhatárt betöltött lakosság száma 684 fő, ugyanakkor a legtöbb helyi nyugdíjas ellátásának összege nagyon alacsony.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Annak a személynek, aki ebben a korban munkanélkülivé válik, az elhelyezkedési esélye minimális, sokkal kiszolgáltatottabb a munkaerő-piacon.

6.2.1. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)	
	Fő	Fő	%
2013	134	19	14%
2014	118	20	17%
2015	93	25	27%
2016	64	15	24%
2017	56	11	20%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

A helyi idősek és a nyugdíjas korosztály jellemzően mezőgazdasági munkából élt, vagy jelenleg is kiegészítő tevékenységként végez mezőgazdasági munkát őstermelőként, vagy saját ellátásra. A diszkrimináció felmérése ezen a területen is nagyon nehéz. Fontos cél lehet a tevékeny idős kor, az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek felmérése és lehetőségének biztosítása Zákányszéken is.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

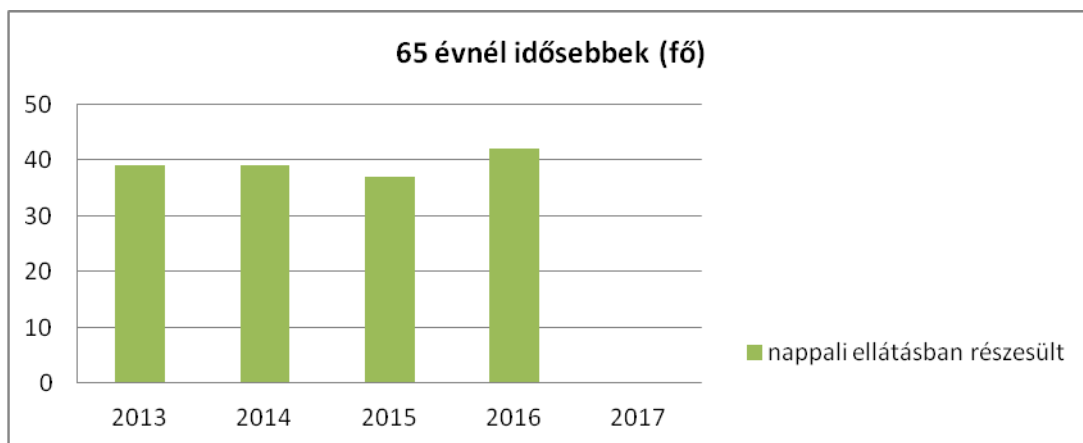
6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	512	39	8%
2014	528	39	7%
2015	535	37	7%
2016	533	42	8%
2017	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

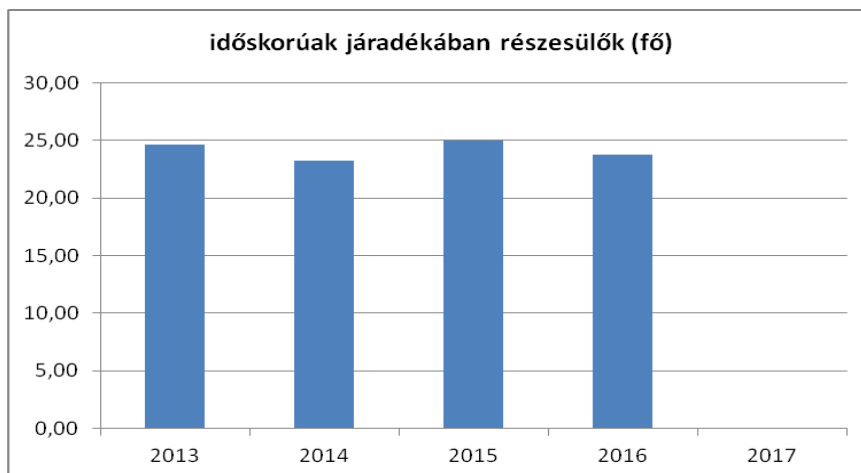

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Igény szerint lehetőség van a napközbeni étkezésre is. Zákányszéken a nappali ellátásban részesülő időskorúak aránya 8 % körüli. Településünk idősödő korszerkezetű. A nappali ellátásban részesülők száma 2016-ról 42 főre emelkedett.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2013	24,67
2014	23,25
2015	24,95
2016	23,74
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Zákányszéken ilyen járadékban 23 – 25 fő részesült az elmúlt években.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az idősek klubjának kiemelt feladata az alapvető higiénés szükségletek biztosításán kívül, a társas kapcsolatok fenntartása, a kulturális kikapcsolódás lehetőségének biztosítása. A nappali ellátást igénybevevők részére a településen az anyagi lehetőségek függvényében rendszerint kirándulásokat szerveznek, más intézmények rendezvényeire ellátogatnak, jótékonyági bált szerveznek, ünnepek kapcsán (karácsony, anyák napja, idősek napja, stb.) ünnepeket rendeznek, a mindennapos foglalkozásokon felül.

c) idősek informatikai jártassága

Nincsenek pontos adatok erről a területről, azonban valószínűsíthető, hogy ebben a korosztályban nagyon alacsony az informatikai jártassággal rendelkezők száma.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nemzedékek közötti kapcsolatok nehézségei	- Generációs programok szervezése, a társadalmi, kulturális programokban való aktív részvétel elősegítése
Idősek bentlakásos otthona esetében hosszú a várólista	- intézmény bővítése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2013	75	90
2014	69	84
2015	64	78
2016	63	74
2017	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Folyamatos odafigyelést igényel a megváltozott munkaképességű emberek esélyegyenlőségének biztosítása, foglalkoztatásának elősegítése. Településünkön az ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma meghaladja az 70 főt.

b) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	0	0	0
2011	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

Fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézmény nincs településünkön.

7.2 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A Zákányszéki Művelődési Ház és Könyvtár teljes körű fizikai akadálymentesítése megtörtént a településen. Az elmúlt időszakban sikerült részlegesen akadálymentesíteni az óvoda, az iskola és a sportcsarnok épületét is, valamint megújult az 1. számú háziorvosi rendelő bejárata is. A többi intézmény esetében is szükséges az akadálymentesítés minél teljesebb körű biztosítása. Első lépésként a védőnői rendelő bejártának akadálymentesítése lehet feladat.

7.3 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A helyi intézmények akadálymentesítése hiányos	- helyi intézmények lehetőség szerint történő akadálymentesítése
Megváltozott munkaképességű lakosok foglalkoztatása alacsony mértékű	- tájékoztatás képzési lehetőségekről - távmunka feltételeinek támogatása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A településen figyelmet kell fordítani az öntevékeny társadalmi szervezetek működésére. E szerveződések, szervezetek az egyéneket a község színteréhez kapcsolják, a helyi közügyek, a helyi társadalmi-gazdasági folyamatokba bekapcsolják. E szervezetek számának gyarapodása a település polgárosodásának kísérő jelensége, melyek a jövőben jelentékenyebb szerepet fognak játszani, betölteni a település községében. A civil szervezetek aktívan közreműködnek a helyi községben. Többségük egyesület, és elsősorban a védelem, a szociális ellátás és egészségügy, a turisztika, az ifjúságügy és a sport területén működnek. Növekvő számuk a helyi község önszerveződések hajlamát mutatják. A civil szervezetek céljai, feladatai között szerepel a község lakosságát érintő esélyegyenlőség megteremtése. Az egyenlő hozzáférés az általuk szervezett programokhoz.

Zákányszéki Civil szervezetek:

Zákányszéki Nőegylet:

A Nőegylet célja a nők érdekeinek védelme és tagjainak érdekképviselete. Aktívan részt vesz a település életében.

Zákányszék Községi Sportkör:

A Zákányszék Községi Sportkör 1989.-ben alakult a korábbi hagyományokra építkezve.

A sportegyesület célja: a rendszeres sportolás, testedzés, felüdülés biztosítása, tagjainak nevelése, a társadalmi öntevékenység és a községi élet kibontakoztatása. Az egyesület fontos feladata működési területén elősegíteni, és megerősíteni a település oktatási intézményeiben tanuló gyermekekben, a sport és a mozgás szeretetét az esélyegyenlőségi szempontok kiemelt figyelembevételével.

Zákányszéki Szabadidő és Ifjúsági Tömegsport Egyesület: (SZITE)

Az egyesület alapvető célja Zákányszék község lakosságának valamennyi korosztálya számára a szabadidő eltöltésére, valamint az egészségmegőrzés, a betegség megelőzése érdekében tömegsportolási, valamint az ifjúság számára sportolási lehetőséget biztosítani.

Ezerarcú természetvédelmi és Turisztikai Egyesület:

Az Egyesület általános célja Zákányszék turisztikai fejlesztése, a falusi turizmus terén új, piacképes kínálatok kimunkálása, a fejlesztési törekvések összefogása koordinálása és hatékonyságuk javítása. A jellemző táji-, természeti-, kulturális értékeink megóvása és adottságaink kibontakoztatása' sajátos és vonzó település arculatának kialakítása, Fenntartható Fejlődési programjának elősegítése. Vidéki örökség megőrzése. Szervezetek, vállalkozások és magánszemélyek partnerségéhez a megfelelő szervezeti keret biztosítása a tudatos fejlesztése terén, valamint a tervezett fejlesztések érdekében összehangolt és célirányos forrásszerzés lehetővé tétele.

Zákányszéki Polgárőr Csoport:

A csoport céljai és feladatai:

- Zákányszék község közbiztonságának javítása és megőrzése, a lakosság és a bűnüldöző szervezetek közötti bizalom és együttműködés elősegítése. Az élet és vagyonvédelem biztosítása,

bűncselekmények megelőzése érdekében kifejtett önkéntes tevékenység. A település rendezvényeinek biztosításában és a tanyavilág védelmében komoly szerepet kap az egyesület.

Közhasznú Alapítvány a Zákányszéki Általános Iskola Diákjaiért
Zákányszék Jövőjéért alapítvány
Zákányszéki Földtulajdonosok Vadásztársasága
Zákányszéki Otthonokért Egyesület

Jogi személyiséggel nem rendelkező civil szervezetek:

Zákányszéki Gazdakör

Zákányszéki Egyházközség

Zákányszéki Gyermekek- és Ifjúsági Önkormányzat (ZIÖ):

A zákányszéki önkormányzat és a területen dolgozó szakemberek látták és látják, hogy a megfelelő színvonalú ifjúsági közélet kialakulásához színtereket kell teremteni települési (iskolai, közösségi) szinten. Ezekhez a fórumokhoz feladat és eszközrendszerrel kell hozzárendelni, elősegítve a fiatalok aktivitását.

Egy ilyen, az ifjúsági közélet minden területét átfogó rendszernek a kiépítése hosszú folyamat, melynek elindítása stratégiai kérdés volt. Ezt a folyamatot 2002-ben indította el a falu a Zákányszéki Gyermekek- és Ifjúsági Önkormányzat megszervezésével és felállításával. A 2002. január 18.-án lezajlott választások után megalakult a Zákányszéki Gyermekek- és Ifjúsági Önkormányzat, azaz a ZIÖ. A szervezet kisebb-nagyobb változtatások után vette fel jelenlegi formáját.

Főbb feladataik:

- Közösségformálás a fiatalok körében,
- hasznos szabadidő eltöltési lehetőségek biztosítása,
- a fiatalok érdekeinek, céljainak képviselése a községi önkormányzat munkájában,
- a falu fejlesztése és szépítése, hagyományainak ápolása, az épített- és a természeti környezet védelme,
- közösségi tér biztosítása a helyi fiatalok számára.

Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség:

A kistérség települési önkormányzatai között ágazati, szakmai feladataik gazdaságosabb, költségtakarékosabb ellátása **társulási megállapodások, egyéb megállapodások** keretében történik, melyek kiegészítő állami hozzájárulás igénybevételével járnak. A 2.2 pontban bemutatásra kerültek a helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásai. Cél, hogy a társulások és döntéshozók tevékenységük során figyelemmel legyenek az esélyegyenlőség minden területen történő érvényesülésére.

For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában:

Az önkormányzat a vállalkozásokkal jó kapcsolatot tart, hiszen az önkormányzat számára fontos a vállalkozások szerepvállalása a helyi közéletben. A jó partneri kapcsolatnak köszönhetően együtt hatékonyan tudnak kiállni az esélyegyenlőség megteremtése mellett.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A települési esélyegyenlőségi program készítése az intézmények és civil szervezetek bevonásával történt, az adattáblák kitöltése alapján létrejött helyzetelemzés alapozta meg a program intézkedési tervét.

Az adatgyűjtés kiterjedt az önkormányzaton kívül az intézményekre, társintézményekre, közoktatási intézményekre, szervekre. Az összegyűjtött adatok elemzésekor megfogalmazódtak a településen élők problémái, az esélyegyenlőség biztosítását segítő megoldások. Az adatgyűjtés kiterjedt Zákányszék község közigazgatási területén a kistérségi és helyi dokumentumokra. A Program átfogó képet ad a településen élő célcsoportok hétköznapi életéről, lehetőségeiről, jövőjéről. Az elkészült dokumentumtervezet a helyben szokásos módon, a település honlapján (www.zakanyszek.hu) kerül közzétételre, azzal a céllal, hogy a lakosság megismerje és véleményezhesse.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A Képviselő-testület által elfogadott Esélyegyenlőségi Programot Zákányszék Község honlapján elérhetővé tesszük a megvalósításában résztvevő szervezetek és a lakosság számára. A monitoring a társszervezetek vezetői, a célcsoportok képviselői, a civil szervezetek képviselői, és a Polgármesteri Hivatal munkatársai bevonásával történik.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> - A foglalkoztatáshoz jutás és foglalkoztatásban való maradás nehézségei, a tartósan elhelyezkedni nem tudók magas aránya - Adósságcsapda-, pénzgazdálkodási ismeretek hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> - tájékoztatás a munkaerőpiacra történő visszajutás lehetőségeiről és képzési lehetőségekről - életvezetési és pénzügyi tájékoztató programok szervezése
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - Hátrányos helyzet generációk közötti öröklődése - Jövőkép hiánya a célcsoport esetében 	<ul style="list-style-type: none"> - kiscsoportos foglalkozások, előremutató szabadidős programok szervezése a szülők és gyermekek bevonásával - kortárs csoportok működtetése, pályorientációs programok
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - Visszatérés nehézsége a munka világába Gyes, Gyed után - Életmódból adódó betegségek kialakulása 	<ul style="list-style-type: none"> - Gyes-en, Gyed-en lévő anyákkal folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás a változásokról, képzési lehetőségekről a település, illetve környéke vonatkozásában. - Nők szemléletváltásának elősegítése, szűrővizsgálatok fontosságára történő felhívás, sportfoglalkozások, aktív kikapcsolódást szolgáló programok szervezése
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - Nemzedékek közötti kapcsolatok nehézségei - Idősek bentlakásos otthona esetében hosszú a várólista 	<ul style="list-style-type: none"> - Generációs programok szervezése, a társadalmi, kulturális programokban való aktív részvétel elősegítése - intézmény bővítése
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - A helyi intézmények akadálymentesítése hiányos - Megváltozott munkaképességű lakosok foglalkoztatása alacsony mértékű 	<ul style="list-style-type: none"> - helyi intézmények lehetőség szerint történő akadálymentesítése - tájékoztatás képzési lehetőségekről - távmunka feltételeinek támogatása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> - A foglalkoztatáshoz jutás és foglalkoztatásban való maradás nehézségei, a tartósan elhelyezkedni nem tudók magas aránya - Adósságcsapda-, pénzgazdálkodási ismeretek hiánya 	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Művelődési Ház, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - Hátrányos helyzet generációk közötti öröklődése - Jövőkép hiánya a célcsoport esetében 	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Általános iskola, Óvoda és Bölcsőde, Szülői Munkaközösségek, Gyermejjóléti szolgálat, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - Visszatérés nehézsége a munka világába Gyes, Gyed után - Életmódból adódó betegségek kialakulása 	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, szociális központ, háziorvosok, fogorvos, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - Nemzedékek közötti kapcsolatok nehézségei - Idősek bentlakásos otthona esetében hosszú a várólista 	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Szociális Központ, nyugdíjas klub, Óvoda és Bölcsőde, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - A helyi intézmények akadálymentesítése hiányos - Megváltozott munkaképességű lakosok foglalkoztatása alacsony mértékű 	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , helyi intézmények, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, civil szervezetek, helyi vállalkozók

Jövőképünk

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők felzárkózási esélyei biztosítottak legyenek.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek oktatási és szociális helyzetének javítását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek egészségügyi és szociális ellátására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a foglalkoztatás szintjének javítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők számára akadálymentes környezet kialakítására.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	(Vissza)út a munka világába
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A foglalkoztatáshoz jutás és foglalkoztatásban való maradás nehézségei, a tartósan elhelyezkedni nem tudók magas aránya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával való kapcsolattartás erősítése K-H: A célcsoport és a lakosság folyamatos tájékoztatása a munkaerőpiacra történő visszajutás lehetőségeiről és képzési lehetőségekről
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	- Adatgyűjtés - Forrásteremtés - Megvalósítás
Résztevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Művelődési Ház
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Művelődési Ház, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2019. szeptember K-H.: 2023. szeptember
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A célcsoport beazonosítása, elérésük módjának meghatározása K-H: Javul a foglalkoztatottság mértéke kapcsolattartás dokumentációja, program-képzés leírások
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport nehezen aktivizálható. Helyi önkéntesek bevonása.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás Pályázati forrás képzések megvalósításához

Intézkedés címe:	Életvezetési és pénzügyi tanácsadó programok
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adósságcsapda-, pénzgazdálkodási ismeretek hiánya (díjhátralékok, hitelek)
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: a probléma okainak feltérképezése K: a célcsoport és a lakosság tájékoztatása a programokról H: tanácsadó program szervezése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Forrásteremtés 3. Megvalósítás
Résztvevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Művelődési Ház
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Művelődési Ház, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2019. szeptember K-H.: 2023. szeptember
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Az okok felmérése és kezelésük módjának meghatározása K-H: Tanácsadó program lebonyolítása, javul a célcsoport szemléletmódja Tájékoztató anyagok, jelenléti ív, fotódokumentáció
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport nehezen aktivizálható. Helyi önkéntesek bevonása.
Szükséges erőforrások	Előadói díj Humán erőforrás

Intézkedés címe:	Célzott gyermek – szülő foglalkozások a közösségi programok alkalmával
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Hátrányos helyzet generációk közötti öröklődése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: hátrányos helyzet kialakulásának- és kitörési lehetőségek vizsgálata K: a célcsoport és a lakosság tájékoztatása a programokról H: pozitív minta bemutatása közösségi programon keresztül
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Forrásteremtés 3. Megvalósítás
Résztvevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Általános iskola, Óvoda és Bölcsőde, Szülői Munkaközösségek, Gyermekjóléti szolgálat, civil szervezetek
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Általános iskola, Óvoda és Bölcsőde, Szülői Munkaközösségek, Gyermekjóléti szolgálat, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2019. szeptember K-H.: 2023. szeptember
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Célzott programelemek, foglalkozások kidolgozása K-H: Program(ok) lebonyolítása fotódokumentáció, programleírások
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forrásteremtés nehézsége. Eredményesség elmaradása. A célcsoport bevonásának fokozása, pályázatfigyelés.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás Önkormányzati és egyéb források Humán erőforrás

Intézkedés címe:	Jövőkép és társadalmi beilleszkedés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Jövőkép hiánya és magatartásbeli problémák a célcsoport esetében
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Célcsoport motiválási lehetőségeinek felmérése K: a célcsoport és a lakosság tájékoztatása a programokról H: Társadalmi beilleszkedés, személyiségfejlesztés elősegítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Forrásteremtés 3. Megvalósítás
Résztvevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Általános Iskola, Óvoda és Bölcsőde, Szülői munkaközösségek, civil szervezetek
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Általános Iskola, Óvoda és Bölcsőde, Szülői munkaközösségek, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2019. szeptember K-H.: 2023. szeptember
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A célcsoport megismeri a lehetőségeket K: Kortárs csoport(ok) működtetése, pályaorientációs program lebonyolítása H: Javul a célcsoport szemléletmódja fotódokumentáció, programleírás
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forrásteremtés nehézsége. A célcsoport nehezen aktivizálható. Helyi önkéntesek bevonása, figyelemfelkeltő akciók, pályázatfigyelés.
Szükséges erőforrások	Pályázati és egyéb források Előadói díj Humán erőforrás

Intézkedés címe:	(Vissza)út a munka világába nők számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A kisgyermekes nők helyben nem találnak munkát, munkahelyek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: a probléma kezelési lehetőségeinek felmérése K: a célcsoport és a lakosság tájékoztatása a lehetőségekről H: előadások szervezése, távmunka lehetőségeinek felmérése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Forrásteremtés 3. Megvalósítás
Résztvevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Szociális Központ
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Szociális Központ, Óvoda és Bölcsőde, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2019. szeptember K-H.: 2023. szeptember
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A problémakezelés lehetőségeinek leírása K: előadások lebonyolítása H: Javulnak a célcsoport lehetőségei, és foglalkoztatottsága fotódokumentáció, képzési leírások, leírás távmunka lehetőségeiről
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forrásteremtés nehézsége. A foglalkoztatottság nem javul. Felülvizsgálat és lehetőségek újraértékelése, pályázatfigyelés.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás Előadói díj Humán erőforrás

Intézkedés címe:	Egészségvédelem, egészségtudatos életvitel elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az egészségtudatos életvitel- és a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Szűrővizsgálatok jelentőségének megismertetése, népszerűsítése K-H: a célcsoport és a lakosság tájékoztatása, Települési egészségét és intézményi egészségnap lebonyolítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Forrásteremtés 3. Megvalósítás
Résztvevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Szociális Központ, Óvoda és Bölcsőde
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , Szociális Központ, Óvoda és Bölcsőde, Munkaügyi központ, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2018. december K-H.: 2023. szeptember (folyamatos)
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A célcsoport megismeri a lehetőségeket K: Programok megvalósítása H: Javul a szemléletmód és a szűrővizsgálatokra járók száma a célcsoportnál fotódokumentáció, tájékoztató anyagok
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forrásteremtés nehézsége. Civil szervezetek, házi orvosok bevonása segítséget jelenthet a kockázatok csökkentésére.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, önkormányzati forrás Előadói díj Humán erőforrás

Intézkedés címe:	Generációs programok szervezése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nemzedékek közötti kapcsolatok nehézségei
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: lehetőségek, igények felmérése K: a célcsoport és a lakosság tájékoztatása a programokról H: generációkon átívelő programok szervezése, aktív részvétel elősegítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Forrásteremtés 3. Megvalósítás
Résztevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , nyugdíjas klub, szociális központ
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , nyugdíjas klub, szociális központ, házi orvosok, fogorvos, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2019. szeptember K-H.: 2023. szeptember
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Igényfelmérés kiértékelése, tervezés K: programok lebonyolítása H: „Generációs hidak” kiépülése, elszigetelődés és elmagányosodás csökkenése a célcsoport esetében Jelenléti ív, fotódokumentáció
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Több korosztályt közösen érintő program, ezért az érdeklődési hiánya probléma lehet. Aktivizálás önkéntesek és intézmények bevonásával
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás és egyéb források Előadói díj Humán erőforrás

Intézkedés címe:	Bentlakásos otthon bővítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Idősek bentlakásos otthona esetében hosszú a várólista
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Épület bővítési lehetőségének biztosítása (szomszédos telek vásárlása) K-H: Forrásteremtés és férőhelybővítés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Forrásteremtés 3. Megvalósítás
Résztvevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , nyugdíjas klub, házi orvosok, civil szervezetek
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , nyugdíjas klub, szociális központ, házi orvosok, fogorvos, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2019. szeptember K-H.: 2023. szeptember
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Szomszédos telek vásárlása K-H: Forrásteremtés és Beruházás megvalósítása Tulajdoni lap, pályázati dokumentáció A szolgáltatás térítésköteles, ezáltal fenntartható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Komoly forrásigény, de szociális célú pályázatok elérhetők.
Szükséges erőforrások	Pályázati és önkormányzati forrás Humán erőforrás

Intézkedés címe:	intézmények lehetőség szerint történő akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A helyi intézmények akadálymentesítése hiányos
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: intézmények teljes körű felmérése akadálymentesség szempontjából K-H: helyi intézmények lehetőség szerinti akadálymentesítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Forrásteremtés 3. Megvalósítás
Résztvevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , helyi intézmények
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , helyi intézmények, munkaügyi központ, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2019. szeptember K-H.: 2023. szeptember
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: felmérés adatainak rögzítése K-H: Forrásteremtés és akadálymentesítés fokozatos és folyamatos megvalósítása (Védőnői rendelő bejáratának lehetőség szerint történő akadálymentesítése.) fotódokumentáció, esetleges pályázati dokumentáció
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forrásteremtés nehézségei, hitelfelvétel nehézségei. Pályázatfigyelés.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás Önkormányzati forrás

Intézkedés címe:	táv munka és képzések feltételeinek elősegítése megváltozott munkaképességűek számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Megváltozott munkaképességű lakosok foglalkoztatása alacsony mértékű
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: távmunka és képzések helyi lehetőségeinek felmérése K: a célcsoport és a lakosság tájékoztatása a programokról H: távmunka programok elősegítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. Adatgyűjtés 2. Forrásteremtés 3. Megvalósítás
Résztvevők és felelős	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , helyi intézmények, munkaügyi központ
Partnerek	Célcsoport tagjai, Polgármesteri hivatal , helyi intézmények, munkaügyi központ, civil szervezetek, helyi vállalkozók
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2019. szeptember K-H.: 2023. szeptember
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A lehetőségek felmérése és tervkészítés megtörténik K-H: Távmunka programok elősegítése képzések által Javul a célcsoport foglalkoztatottsága Jelenléti ív, fotódokumentáció
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Forrásteremtés nehézségei. Pályázatok aktív figyelése. Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával történő kapcsolattartás.
Szükséges erőforrások	Pályázati és önkormányzati forrás Humán erőforrás

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	(Vissza)út a munka világába	A foglalkoztatáshoz jutás és foglalkoztatásban való maradás nehézségei, a tartósan elhelyezkedni nem tudók magas aránya	Javul a foglalkoztatottság	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	A célcsoport folyamatos tájékoztatása a munkaerőpiacra való visszajutás lehetőségeiről és képzési lehetőségekről	Polgármester	2023. szeptember	2% ponttal javul a foglalkoztatottság a célcsoportban	Pályázati forrás Humán erőforrás	Módszer: Visszacsatolás és folyamatos tevékenység Helyi médiafelület és saját forrás rendelkezésre áll, Alacsony költségigény
2	Életvezetési és pénzügyi tanácsadó programok	Adósságcsapda-, pénzgazdálkodási ismeretek hiánya (díjhátralékok...)	Javul a célcsoport szemléletmódja	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	Tanácsadó program lebonyolítása	Polgármester	2023. szeptember	Csökkenő elszegényedés, 1 megvalósított program 10 fő részvételével	Előadói díj Humán erőforrás	Módszer: Folyamatos kapcsolattartás a célcsoporttal Alacsony költségigény, saját forrás rendelkezésre áll
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Célzott gyermek-szülő foglalkozások a közösségi programok alkalmával	Hátrányos helyzet generációk közötti öröklődése miatt tervezett intézkedés	Javul a célcsoport szemléletmódja	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	Közösségi programok lebonyolítása	Művelődési Ház	2023. szeptember	Csökkenő elszegényedés, 1 megvalósított közösségi program	Pályázati forrás Önkormányzati és egyéb források Humán erőforrás	Módszer: Célcsoport folyamatos aktivizálása Saját erő rendelkezésre áll, mely pályázati forrásból kiegészíthető
2	Jövőkép és társadalmi beilleszkedés	Jövőkép hiánya és magatartásbeli problémák a célcsoport esetében	Javul a célcsoport szemléletmódja	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	Kortárs csoportok támogatása, pályaorientációs program lebonyolítása	Polgármester	2023. szeptember	1 megvalósított pályaorientációs program	Pályázati és egyéb források Előadói díj Humán erőforrás	Módszer: Folyamatos visszacsatolás Alacsony kgtigény

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
III. A nők esélyegyenlősége										
1	(vissza)út a munka világába nők számára	Kisgyermekes nők helyben nem találnak munkát, munkahelyek hiánya.	Javul a célcsoport esélye a foglalkoztatottsága	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	Tájékoztatás lehetőségekről (munka, képzés)	Polgármester	2023. szeptember	Csökkenő munkanélküliség a célcsoportban	Pályázati forrás Előadói díj Humán erőforrás	Módszer: folyamatos kapcsolattartás a jól aktivizálható célcsoporttal Helyi médiafelületek használatának alacsony költségvonzata
2	Egészségvédelem, egészségtudatos életvitel elősegítése	Az egészségtudatos életvitel- és a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya.	Javul a célcsoport szemléletmódja	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	Települési egészségét és intézményi egészségnap lebonyolítása	Polgármester	2023. szeptember	Évente 1-1 egészségét és egészségnap lebonyolítása	Pályázati forrás Előadói díj Humán erőforrás	Módszer: Hagyományos programokba építhető, civil szervezetek bevonásával Saját forrás rendelkezésre áll, mely pályázati forrásokkal kiegészíthető
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Generációs programok szervezése	Nemzedékek közötti kapcsolatok nehézségei kiküszöbölésére alkotott intézkedés.	„Generációs hidak” kiépülése	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	programok lebonyolítása	Polgármester	2023. szeptember	1 program megvalósítása évente, 2018-tól	Pályázati forrás és egyéb források Előadói díj Humán erőforrás	Módszer: Civil szervezetek és intézmények bevonása Pályázati források rendelkezésre állnak, melyhez saját erő is biztosított
2	Bentlakásos otthon bővítése	Idősek bentlakásos otthona esetében hosszú a várólista	Férőhelybővítés	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	Idősek bentlakásos otthonának bővítése	Polgármester	2023. szeptember	Épület bővítése a szomszédos telken	Pályázati és önkormányzati forrás Humán erőforrás	Dokumentált, hosszú várólista, térítésköteles ellátás, mely fedezi a fenntartási költségeket

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	intézmények lehetőségei szerint történő akadálymentesítése	A helyi intézmények akadálymentesítése hiányos	Lehetőség szerint akadálymentesített helyintézmények	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	Akadálymentesítés elvégzése lehetőség szerint	Polgármester	2023. szeptember	A védőnői rendelő bejáratának lehetőség szerinti akadálymentesítése	Pályázati forrás Önkormányzati forrás	Beruházásról van szó, mely időtálló A védőnői rendelő bejáratának átépítése viszonylag alacsony költségigényű
2	távmunka feltételeinek elősegítése megváltozott munkaképességűek számára	Megváltozott munkaképességű lakosok foglalkoztatása alacsony mértékű	Javul a célcsoport foglalkoztatottsága	Településfejlesztési koncepció, ciklusprogram	Távmunka lehetőségeinek felmérése a célcsoport számára	Polgármester	2023. szeptember	Tájékoztató anyagok, lebonyolított képzések.	Pályázati és önkormányzati forrás Humán erőforrások és Technikai háttér megteremtése	Módszer: Korszerű, hasznosítható tudást ad és gazdaságos foglalkoztatást biztosít A folyamatos tájékoztatáshoz szükséges médiafelületek rendelkezésre állnak, plusz anyagi forrást nem igényel

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletesen leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról-, az őket érintő konkrét feladatokról megvalósításáról gondoskodjanak.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

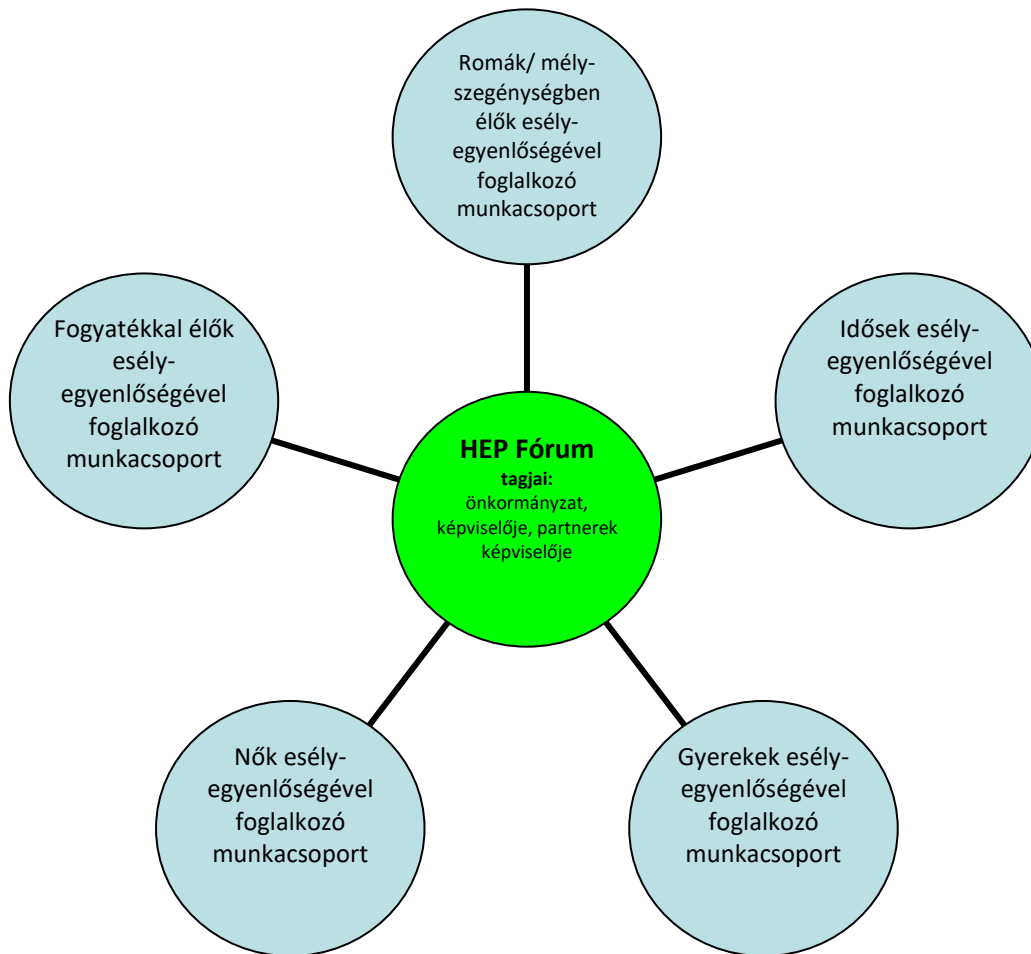
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében a dokumentumot a hatályos jogszabályok szerint felülvizsgálja és áttekinti.

A megvalósítás és felülvizsgálat folyamatát HEP fórum segíti, amely legalább a felülvizsgálatok alkalmával részt vesz az értékelésben és a felülvizsgálat anyagának véleményezésében.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és a tapasztalatok alapján szükséges-e esetlegesen új beavatkozások meghatározása,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása.

- a HEP fórum tagjai egyben a célcsoportokhoz kapcsolódó munkacsoportok tagjai is egyben.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább a jogszabályokban előírt felülvizsgálatok esetén, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését a hatályos előírásoknak megfelelően dokumentálja, ülésein jelenléti ív és szükség szerint emlékeztető/jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP felülvizsgálatának elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását az esélyegyenlőségi munkatárs, valamint a HEP Fórum kíséri figyelemmel, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására.

Nyilvánosság

A program elkészítése, megvalósítása és elfogadása nyilvánosan történik, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum működtetése.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább a felülvizsgálatok alkalmával tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel:

- azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.

- Az önkormányzati intézmények vezetői gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, úgy annak módosítása szükséges, illetve annak érdekében, hogy az maradéktalanul megvalósulhasson, javaslatot kell tenni a szükséges intézkedésekre.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Zákányszék Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Zákányszék Község Önkormányzatának képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 123/2018.(IX.27.) Kt. számú határozatával elfogadta.

III. Zákányszék Község Önkormányzatának képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot 2020-ban felülvizsgálta, és a felülvizsgált dokumentumot 82/2020.(IX.24.) Kt. számú határozatával elfogadta.

Zákányszék, 2020. szeptember 24.

Matuszka Antal István
polgármester